

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisuri nu se retrimt.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la N. Dukas Nachf.,
Nux. Augenfeld & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII. Erzsbet-kört).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pub-
licar mai dese după tarifar
și invoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

(Număr de Duminică 10).

„GAZETA“ iese în ne-care zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 2 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etagiu
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 55.—Anul LXVI.

Brașov, Duminică 9 (22) Martie.

1903.

Turburări în Budapesta.

După o agitare de aproape două luni a koșuthiștilor în dietă și afară din dietă, prin ținuturile locuite de Maghiari aderenți ai lor, nu ne prinde mirarea, că în Budapesta, unde se întînesc toate firele acestei agitațiuni, domnesce așî o turburare a spiritelor și o fierbere, ca și care n'a mai fost de la 1889, de când cu demonstrațiunile de stradă și neorânduilele ce au pricinuit căderea lui Tisza Coloman.

Póte că la început, când s'a hotărît a se opune proiectelor militare prezentate camerei și a zădărnici votarea lor din partea majorității guvernamentale, opozițiunea maghiară nu s'a gândit, că lucrurile vor ajunge așa departe, cum au ajuns. Ea, stând în vârful dëlului, a mișcat bolovanul din loc, fără a-și da seama de puterea cu care se va rostogoli la vale.

Atâta a trebuit ca tinerimei și plebei din Budapesta, și așa fanatizată la culme de uneltirile șovinismului neastempărat, să i-se dea privilegiu de a sbiera în contra armatei, în contra Austriacilor, a „Camarillei“ și a Nemților în genere, atâta le-a trebuit păturilor „culte“ din capitala ungară să se asmuțate în contra așa dîsului „imn al hoherilor“ (al gădilor), pentru-ca să izbucnescă patimile în sinul lor, dând naștere unor turburări sângerose, ca cele întemplate în decursul zilei și a nopții trecute.

Ca tot-déuna la ast-fel de ocaziuni s'au început turburările de erî în Budapesta c'un conflict între demonstranții koșuthiști și între poliție.

Sunt câți-va ani de când la o serbare de 15 Martie în Brașov, la care publicul de stradă maghiar făcuse un sgomot prea de tot neobicit, se puse'n mișcare poliția spre a

imprăscia pe tumultuanți. Atunci a fost intervenit totă presa șovinistă maghiară, au intervenit autoritățile superioare, declarând de „nepatriotică“ fapta poliției brașovene și trăgînd în cercetare criminală pe unul din funcționarii ei, care a și fost aspru condamnat.

Dér étă că, după atâți ani de întărire și progresare a vileagului șovinist, poliția patriotică din Budapesta însăși se ridică în contra tinerilor, cari au cerut să se arboreze stégul negru la Universitate și la Academia de bele-arte, ca să-i imprăstie și să-i indrume la ordine. Și de aici iese o turburare mare, poliția este atacată de masele de pe strade și trebuie să se lupte contra lor cu sabia scosă ore întregi, ér pavăgiul stradelor se roșese de sângele mult, ce curge din ranele ce și-le-au aplicat în invălmășelă atacatorii și atacații.

De sigur că poliția din capitala ungară, care, prin intervenția ei împotriva unei „demonstrațiuni naționale“ koșuthiste, a provocat hărțuiea sângeră, despre care raportăm mai jos, nu va fi trasă la răspundere de cei de la putere și funcționarii ei nu vor fi dați în judecata tribunalelor.

Cu atât mai mult va fi însă condamnată poliția de către cei ce au pus la cale demonstrațiile tinerimei, care s'a revoltat pentru-că în ziua aniversară a morții lui Kossuth n'a vëdut fëlfăind stégul negru pe clădirea universității.

Mânia tinerimei și a mulțimei de stradă din Budapesta, se va îndrepta însă de dece ori mai tare în contra guvernului. Pe acesta îl vor face responsabil koșuthiștii de toate, și ministru-președinte Coloman Szell se va convinge din nou, că nu este bine a hrăni șerpele la sin, căci odată el te póte mușca de morțe.

Orî n'a fost Szell acela, care a venit la putere prin aceea, că a fă-

cut o împăciuire cu opozițiunea? N'a fost el acela, care vorbea cu d'alde Komjathy ca c'un amic de cruce și sub a căruia guvernare koșuthiștilor i au crescut córnelor?

Acum aceleași, spirite pe care le-a scutit și le-a nutrit, se ridică spre peirea ocrotitorului lor dela cãrmă.

A fost destul ca Szell să tolereze machinațiunile koșuthiste până în aceste momente. De aici încolo nu el va mai fi stăpân pe mișcarea produsă prin ațîțările neinterupte, sistematice, făcute sub masca naționalismului și a independenței maghiare.

Urmările vor fi mult mai grave, decât s'ar păre cuiva la moment, vor fi grave nu numai pentru guvernul Szell, dér în genere pentru Ungaria. Căci ori cât s'ar încrede Maghiarii în norocul lor, el ar puté totuși să-i părăsescă, decât vor continua a se conduce numai de patimile lor tradiționale.

Revista politică.

În dieta ungară se continuă obstrucțiunea contra proiectelor militare. Membrii partidului koșuthist s'au îngrijit și se îngrijesc dilnic, să pregătescă senzații „părinților patriei“ prin convocarea de discuțiuni, ce nu se țin de obiect și prin inscenarea de formale turburări, pentru-ca astfel să trecă vremea și să prelungească la infinit desbaterile. Așa s'a întemplat și în ședința de alaltăeri, care cu întrepruși cu tot a durat până la orele 6 sêra. Deputatul 48-ist Papp Zoltan a reimprospătat afacerea cu „Gotterhalte“ despre care scriem la alt loc al numărului nostru de așî, și a provocat discușiuni pătimașe, cari la urmă au degenerat în scandal. Întrându-se în ordinea zilei, koșuthistul Visontai a început să țină

o vorbire mai lungă contra proiectelor militare. A înșirat câte verđi uscate, numai la obiect n'a vorbit. Furtuna și scandalul au izbucnit la stabilirea ordinei de di pentru ședința viitoare. Opoziția, înscenând un sgomot teribil, a cerut să se stabilească, decât camera e în stare a aduce hotărîre. Din cauza acesta ședința s'a suspendat de repetite-ori. Deputații koșuthiști se anunțau unul după altul la cuvânt. Numărul suficient de membrii însă nu era. S'a cetit de repetite-ori catalogul și pe când se întempla, acesta spiritele se înfierbântară la așa grad, încât era temere, că ședința va dura până după miezul nopții.

*

A doua zi, erî 20 Martie, Budapesta a fost teatrul unor turburări și demonstrațiuni mari. Pe când partidul independist ținea banchetul în memoria lui Kossuth, tinerimea universitară maghiară și o mare mulțime de popor s'a dus la mormântul lui Kossuth din cimiterul Kerepesi. De aici tinerimea a plecat la universitate, unde a luat hotărîrea să mērgă la Teatrul maghiar pentru a manifesta contra inimului dinastiei. Abia plecară însă, și étă că polițiștii le țin calea. Atunci voinicoșii studenți se retrag în aula universității, de unde împărțindu-se în grupulețe plecară din nou spre mormântul lui Kossuth împreună cu gură cască, ce se adună pe strade și se alătură tineretului demonstrant. Polițiștii luând de veste, au dat năvală asupra demonstranților. Aceștia speriați telefonară deputaților koșuthiști, cari se aflau adunați la cafeneaua Fiume, ca să le vină în ajutor. În scurt timp apar vr'o 6—7 deputați, cari luară asupra lor rolul de intervenție între polițiști și tinerimea demonstrantă. Demonstranții plecară într'aceea mai departe, însă în bulevardul Erzsebet le ies înainte ca din pământ o trupă întrégă

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Asociațiunea meseriașilor noștri.

Adunarea generală a „Asociațiunei pentru sprijinirea învățăcelor și sodalilor români“, Brașov, a fost anunțată pe Duminică trecută, orele 2 după amēđi, în localul din strada Orfanilor.

Tot în Duminică acesta, după serviciul divin, era convocat Sinodul parochial al Bisericei din Brașov-Cetate, în care aveau să se alegă membrii comitetului pe un nou period de 3 ani.

Cine cunoșce chemarea acestui comitet, trebuie să admită, că alegerea membrilor lui este de cea mai mare însemnătate pentru interesele culturale ale Românilor. Ei sunt membrii ai Delegațiunilor școlare. Din sinul lor se aleg 6 membri în Eforia școlilor, adevăc a gimnaziului, a școlilor reale și școlii comerciale din localitate.

Era, prin urmare, legitimă temerea omenilor de bine în ce privește alegerea acestui comitet. Ședința a ținut până către ora 1. Agendele Sinodului fiind multe, alegerea s'a amănat pentru altă ședință, peste 14 zile.

Pentru ora 4 d. a. mai era convocată, în ziua acesta, adunarea generală a Casinei române. În urma unei mișcări rege-nărătoare, manifestată de câte-va zile, publicul român se pregătea să participe la această adunare.

Așa fiind lucrurile, era puțină speranță, că la adunarea generală a meseriașilor se vor aduna membri în număr suficient, ca adunarea să se póta ținé.

Grăbind cu masa, plec încet către localul meseriașilor.

Dóme, mi-am dîs, ce minunate sunt lucrurile tale, toate întru înțelepciune le-ai făcut!

Gândul meu sbura cu ani 34 înainte de acesta. Vedeam stăruințele neobosite ale unor bărbați cu inimă caldă, cu dorul aprins de dragoste pentru înaintarea poporului nostru... Mē aflam la prima convenire pentru înființarea acestei Asociațiuni convocată pe ziua de 27 Decembrie 1869... Pare că așiam cuvintele însuflețitoare și argumentele convingătoare ale unora și altora, că este nu numai bine, dér este de neapărată trebuință, ca să se înființeze o societate românească, cu scopul salutar de a desvolta și între Români atragerea către meserii, cu scopul ca să dovedescă țeranului român, că meseria este un ram

de subsistență tot așa de cinstită, cum este ori-care altă ocupație.

Vedeam cu ochii sufletesci pe membrii întâiului comitet: parochul, astăđi protopresbiterul-onorar B. Baiulescu ca președinte; sufletul mișcărilor noastre de atunci Diamandi Manole, cassar; veteranul avocat Iosif Pușcariu ca secretar; valorosul fost director gimn. Ioan Meșotă; zelosul și de toți iubitul fost conector Dr. N. Popp; harnicii măestrii, trecuți la cele eterne, Ioan Bumba și Andreiu Voina, pe măstru pantofar I. Căpățînă, cum și pe vrednicul tēmp ar d-l V. L. Popoviciu, amēndoi în viață.

Sufletul Comitetului, sufletul Asociațiunei, în curs de 20 ani, a fost președintele acesteia, care ca un adevărat apostol, cu vorba și cu fapta a propovădit și a promovat sfânta cauză pentru care și-a jertfit muncă și sănătate.

A scris, președintele, broșuri populare despre folosul meseriilor, a pledat în „Meseriașul român“, fôia redactată tot de d-sa. Întrunirile de odinioară ale sodalilor, ce se țineau în folosul societății, a doua-zi de Crăciun, erau sêrbători populare în înțelesul strins al cuvântului. La ele participau inteligență și popor în cea mai deplină dragoste. Ér cuvântările președintelui și

nute cu aceste ocaziuni, erau predici, cari convingeau și răpeau auditorul.

Așa a fost întâiul președinte al „Asociațiunei“, venerabilul septuagenar, d-nul Bartolomeiu Baiulescu.

Bucurăte, venerabile părinte, ostenelele Sântiei Tale, n'au fost zadarnice. Recunoștința neamului îți este asigurată.

* * *

Séu nu-mi credeți?

Da, o lacrimă mi-se furisecă din ochi-mi umeđi. Ca fulgerul mi-se improspătează în memorie scene duióse de pe timpul când a fost la conducere modesta persoană a celui ce scrie aceste rânduri.

Atunci, ca și astăđi, cea mai mare parte a ucenicilor se recruta din copii sêraci, orfanî.

— Am un băiat orfan, fără nici un ajutor, scria cutare preot ori învățător, rog să-l ocrotiți sub aripele „Asociațiunei“... Copilul venia la Brașov, aproape fără îmbrăcăminte... peste 4—5 ani isprăvea cursul de ucenicie și era însuși în stare să se susție.

S'au întemplat nenumărate casuri, și nu este mirare la un număr de ucenici, care trecea peste 300, că dintr'o pricină

de polițiști, cari cu săbiile trase începură să pună la regulă pe domnișorii. A curs și sânge. Săbiile își făceau escelent datoria și o invălmășală mare se produse. Voinicoșii căutau să fugă care cum putea, deputații cei cu intervenția fugiră și ei, dăr când ajunseră la clubul kossuthist, polițiștii le erau în călcăi începând să-i atace.

Căpitanul de poliție Boda primi și el o rană gravă la cap. Mergând la poliție să raporteze, aici se afla și ministru president Szell, care la invitarea deputaților kossuthiști venise să-și ia informațiunile și să intervină. Pe când căpitanul voia să vorbească, cădă fără simțire la picioarele lui Coloman Szell. Scena a fost sguindătoare. Rapoartele comisariilor polițienesci sosiau cu grămada, dând scire despre scenele sângeroase, ce se petreceau pe stradă.

Séra s'a jucat la teatrul maghiar piesa „Gotterhalte“. Teatrul era ticsit de public și de deputați 48-ști. În tot decursul reprezentației demonstrațiunile contra inimului dinastiei, nu încetară nici pe un moment. Nu numai în teatru, ci și pe stradă s'a făcut această. Ciocnirile între demonstranți și polițiști erau la culme. Sângele curgea ca într'o bătaie. Dintre polițiști 11 fură grav răniți. S'au făcut număröse arestări. Localitatea clubului independist s'a transformat în adevărat spital, plin cu răniți. Pe strade domnesce adevărată stare de asediu. Polițiștii au ocupat toate stradele. Ciocnirile și bătăile n'au încetat nici la miezul nopții. Ordinea nu era încă restabilită atunci. Orașul întreg pare un vulcan. Pentru ședința de azi a diei, kossuthiștii au pregătit un atac violent contra guvernului.

Ceea-ce s'a întâmplat ieri și azi noapte în Budapesta, a fost o adevărată revoluție.

Pe când în Budapesta se petrec scene de felul acesta, parlamentul vienez s'a pus pe lucru. El desbate tocmai acum proiectele *partului vamal austro-ungar*, în deplină liniște. De pe băncile Germanilor radicali naționali se aud din incidentul acesta voci contra Ungurilor. Câți-va din deputații acestui partid au cerut, ca Austria să se separeze de Ungaria, fiindcă din pactul ac-

tual numai Ungaria ar trage foloșele atât în privința economică, cât și politică.

Germania și Nemții din Ungaria.

(Din parlamentul german.)

În „Reichstag“-ul (parlamentul) german din Berlin, un deputat din partidul național-liberală cu numele *Hasse*, care este tot-odată și președintele uniunii pangermane (alldutsche Verband), s'a plâns despre „prigonirea Germanilor în Ungaria“, și cu această ocaziune a îndreptat atacuri aspre contra Maghiarilor.

După-ce a vorbit despre altele, a trecut la cestiunea triplei alianțe. El dișe: „Să nu se pună prea mult preț pe elementul maghiar în tripla alianță. Maghiarii nu fac decât 5 procente din întreaga populațiune a triplei alianțe, dăr se pōrtă așa, și când ei ar fi poporul cel mai însemnat în această alianță, și se vede că cei din Wilhelmsstrasse (de la ministeriul de externe german) o și cred“.

„În Ungaria“—continuă *Hasse*—„domnesce o castă de 10,000 de Evrei și de cei de altă naționalitate trecuți la Maghiari (maghiaroni), cari n'au nici un simț pentru aceea, că Ungaria are a mulțumi cultura sa numai Germaniei. Declarațiunea lor, că Ungaria ar fi un stat național și că trebuie să renunțe a fi un stat de drept, este ridiculă. Acesta ar trebui să ni-o însemnăm bine când încheiăm alianțe. Modul cum sunt tractați Germanii în Ungaria, cari necurmat sunt insultați, arată, că Ungaria nu este un stat de drept și că și la tribunale domnesce volnicia. În 15 Februarie a. c. Nemții au fost ofenșați și batjocuriți în camera ungară, și acest popor minuscul cutéză a neliniști pe toți vecinii săi“.

Cancelarul *Bülow* răspundând la acea parte din discursul lui *Hasse*, în care acesta a vorbit despre Ungaria și despre politica Ungurilor față cu naționalitățile, a făcut niște declarațiuni importante.

Bülow începe prin a spune, că nu pōte fi în interesul Germaniei de a se amesteca în afacerile interne ale altor state. N'are drept la aceasta, fiindcă nici Germanilor nu li-ar plăcé, decât alții din afară s'ar amesteca în afacerile interne ale imperiului german. Un amestec din partea Germaniei în afacerile altor state, n'ar fi în interesul ei, căci și-ar pierde simpatiile și sprijinul acelor bărbați, la cari a contat până acum politica germană, fără de a îmbunătăți situația conaționalilor. Nu putem interveni în favorul Germanilor, cari din punct de vedere al dreptului internațional trăesc separați de Germania. Acesta

este un principiu fundamental vechi al politicei germane, pe care a inaugurat-o Bismarck, și de la care nici unul din urmașii săi nu se va abate. Tocmai fiindcă voim, ca națiunea maghiară să ocupe pe cât e posibil o poziție însemnată în cadrul monarchiei austro-ungare, dorim, ca națiunea maghiară să nu se izoleze în mod ostil de cultura germană, căreia Ungaria are să-i mulțumescă mult, să manifeste o atitudine amicală față de locuitorii de limbă germană supuși ai corōnei Sf. Ștefan, cari tot-déuna au fost cetățeni fideli ai acestei țări.

Bülow se referă apoi la niște ordinațiuni date de Bismarck la 1883 către consulul german din Budapesta, în care se spune, că guvernul german se reține a face critică asupra măsurilor luate de guvernul ungar, chiar și când aceste măsuri n'ar plăcea opiniunii publice din Germania.

Contele *Bülow* continuând dișe: A doua ordinațiune a fost adresată la 1874 către ambasadorul german din Viena, căruia i-s'a comunicat o pretinsă declarație a ministrului de atunci contele *Andrassy*. „Nu se pōte sci, decât nu va veni timpul când imperiul german, silit de vr'una din partide, séu din alte cauze, nu numai că se va forța a progresa mai departe în ce privește unitatea statelor germane, ci își va întinde sfera de influență și peste granițele actuale, asupra Germanilor din Austro-Ungaria.“ La acesta Bismarck a răspuns: În general am cređut până acum și sunt și astăzi convins, că îngrijirile colportate de partidele austriace anti-germane, au dispărut cu totul. E firesc lucru, ca imperiul german și populația acelor țări, cari pe baza naționalității lor séu în virtutea tradițiilor istorice sunt înrudite, să se intereseze cu bunăvoință unele de altele și după desființarea confederațiunii germane de odinioară. Credem însă, că raportul acesta nu l'am folosit de la 1866 încōce, decât pentru consolidarea relațiilor amicale și de bună vecinătate cu Austro-Ungaria. De sigur, că cei din Viena și Budapesta nu vor fi străini de recunoșcerea, că puterea și unitatea imperiului german mai mult ar pierde, decât ar câștiga prin aceea, că s'ar contopi cu provinciile ereditare austriace, cari de 400 ani sunt de fapt separate. Ar fi nedrept, mai departe, decât astfel de declarațiuni îndreptate în contra noastră s'ar fi făcut numai din indispoziția, ce derivă din greutățile, cari stau în strinsă legătură cu cestiunea naționalităților din Austria, séu din aceea, că vrem să facem pe alții responsabili de îngrijirile noastre. E lucru firesc, că contele *Andrassy* simte și judecă în pri-

mul rënd ca Maghiar, și astfel a uitat pōte că noi am profitat de tot momentul pentru a ne arăta simpatia față de influența îndreptățită a părții ungare a monarchiei. Dăcă însă totuși și tocmai un astfel de bărbat de stat a avut îndoelei față cu politica noastră, un bărbat, căruia împăratul-rege Francisc Iosif i-a încredințat poziția conducătoare cea mai înaltă, atunci eu cel mult decât voiū reduce îndoelele acestea ale unui bărbat maghiar la cestiunea *Sașilor din Ardeal*. Faptul, că Sașii ardeleni și-au pierdut autonomia ereditară, a produs senzație în cercuri largi. Noi însă nici-odată și prin nici un semn n'am dat ansă la bănuiala, că ne-am fi amestecat undeva în afacerile supușilor străini, cari sunt de origine germană, ori că ne-am reserved dreptul de intervenție séu apărare. De astfel de intenție stăm tot așa de departe, încât privesce pe Sașii ardeleni, pe cât de departe stăm de încercarea de a lua partea fraților noștri de sânge din provinciile baltice, America de nord séu Elveția, pe baza naționalității și limbei. Dăcă Germanii din Ungaria séu Transilvania au cauză de a se plânge, îi putem compătimi; nu putem însă să ne lăsăm a fi duși în erōre prin această, atât în ce privește raporturile noastre politice cu guvernul respectivei țări, cât și în ce privește deplina noastră rezervă față de amestecul în afacerile interne ale respectivei țări.

Dăcă dișele germane judecă astfel, séu decât nisuesc a așiza simpatia națională în contra guvernului regatului ungar, eu regret această, cum regret alte servicii ce le fac dișele acestea pentru banii séu din ură de partid. Măcar de ar succede — încheie cancelarul — cuvintelor lui Bismarck, ceea-ce nu mi-a succed mie până acum: a esplica d-lui deputat *Hasse* deosebirea între fantomă și realitate, între politica sentimentală și politica reală, care singură pōte fi spre binele țării, și la care noi ținem strins.

SCRIRILE DILEI.

— 8 Martie v.

Adunarea extraordinară a comitatului Sibiiu. În ziua de 16 Martie s'a ținut adunarea extraordinară a comitatului Sibiiu, la care au participat și vre-o 15 membri români. La ordinea d'ilei era adresa comitatului Pojun trimisă la toate comitatele, spre a se alătura și ele și a cere guvernului, ca să reguleze prin lege dreptul ca omenii să se se pōtă aduna și să facă asociațiuni. Cel dintăi, care a luat cu-

séu alta, unii și alții veneau și se jăluiau, că nu capētă mănecare de ajuns, că nu le dă de lucru în meserie, ci îi folosesc la alte lucrări..., că îi bat stăpâni și altele, și altele. Acestea toate trebuiau complanate cu multă chibzuelă.

Îmi aduc aminte, că un ucenic cu numele Moldovanu, era aședat la un măestru lăcătuș, astăzi încetat din viață. Acesta era om iute de fire, și cu cale, fără cale bătea pe ucenic cu ce-i venea în mână.

— N'am ce face, îmi răspundea măestrul, îmi strică fierul și-mi face pagubă.

La urmă băiatul era să mērgă la dirigătoră industrială, ca să părăscă pe măestru. Acum vine acesta la mine, și se rōgă să mijlocesc ca băiatul să nu-l părăscă, pentru-că se teme de pedepsă. A trebuit să stăruesc mult pe lângă băiat ca să nu facă arătare și să rămână și mai departe la măestru, care îmi promise, că nu-i mai face supărări pe viitor. Băiatul m'a ascultat.

Anul trecut, trecând printr'un oraș mai mare din patrie, vōd, că mă salută un domn tiner, bine îmbrăcat, roșu la față, plin de viață.

Răspund salutul și privesc lung la tiner.

— Nu mă cunoscēți, dișe el apropiindu-se de mine. Sunt Moldovan dela măiestrul...

— De pe Valea lată?

— Nu vō aduceți aminte de mine?

— Cum să nu? dăr astăzi cine să te cunoscă. Vēd că ești domn mare.

— Mulțumesc, d-le.... mă aflu bine. Sunt angajat la... am trei corōne la di.

— Bravo. Să fi numai om cinstit și să stai de lucru.

M'a salutată cu multă reverință și ne-am despărțit.

Eram forte mișcat și satisfăcut.

Acum câți-va ani, alt episod.

Treceam prin orașelul X. Aici mă abat la preotul din localitate, vechiu prietin al meu, pe care nu-l vōdusem de vre-o 19 ani.

Vorbim de referințele locale.—Sci ce? îmi dișe preotul, să-ți spun un lucru, care te interesează. În orașelul nostru este o școlă pentru tinerii, cari vreau să se aplice ca îngrijitori de păduri. Intre cei 30 tineri sunt și câți-va Români. Toți capētă uniforme. Sunt întreținuți de stat. Directorul însă, șovinist de specialitate, a pretins, ca Românii să-și maghiarizeze numele. Unul din Românii n'a vrut de loc să-și schimbe numele. Conveniam cu tinerii români. Veneau și pe la biserică. Întrebându-l eu, îmi răspunde apăsât: domnule părinte, eu nu-mi schimb numele, pentru-că așa ni-a spus d-l președinte, când eram ucenic la Brașov.

Domnia sa ne învêța: „Dragii mei, ori unde veți fi, și ori-ce veți face, numele și legea nu v'o schimbați, de neamul vostru nu vō lăpădați“.

Ochii mi-se umeziră de lacrimi auzind acestea.

Preotul a trimis anume după tiner, ca să-l vōd. Nu-l mai cunoseam. Era un tiner voinic. Mi-a spus că este dintr'o comună din comitatul Făgărașului, a învățat cojocăria în Brașov, dăr fiind trebuință de îngrijitori de păduri în ținutul Făgărașului, s'a hotărit să facă școla de pregătire prescrisă pentru scopul acesta. Era băiat desghetat.

— Băiete, i-am diș la despărțire, țineți firea, fi Român cinstit.

Depărtându-se, mi-se pōrea că este mai înalt cu o schiōpă.

Și Tiu?

Intr'una din d'ile mă întâlnește d-na Zinca D.

— D-le P., de câte ori trec prin piață, tot-déuna vōd pe un ucenic cu un coș mare în spate, în cât îți este milă de el. Hainele lui sunt tot rupte, măiestrul nu-i dă de lucru.... informeză-te despre el, ar fi bine, decât i-ați face vre-un ajutor.

Încă în ziua aceea vizitez pe măiestru și chem pe ucenic la mine acasă, ca să mă informez de starea lui.

Ce era?

Dumitru Tiu, copil orfan de tată și mamă, din Scheii Brașovului, fără rudenii mai de aproape, a fost dat de cine-va să învêțe pantofaria la un măiestru străin, care avé o casă de copii și forte puțini mușterii.

Doi ani de d'ile bietul Tiu n'a prins acul și sula în mână, ci tot cu băieții măistrului în brațe, cu cofele după apă și cu coșul priu tērg.

Aflând acestea, mă duc la măiestrul-pantofar Kovács Ferentz din ulița nēgră Nr. 50, care de decî de ani are câte 4-6 ucenici români la învățatură. Măiestru cinstit și cu dragoste către ucenici.

Am hotărit cu dēnsul, să ia băitul pe 3 ani, să-l îmbrace, ér „Asociațiunea“ să-i dea pe an un ajutor de 25 florini.

Tiu, după trei ani, ieși calfă cu atestatele cele mai bune. Cu un mic ajutor de drum, a plecat la Pesta să se „perfectioneze“ în meșteșug. Aici a petrecut mai mulți ani. Ca să se pōtă înscrie la „școlă de croielă“, Asociațiunea noastră i-a încuviințat un ajutor de 30 florini. În Pesta s'a purtat așa de bine, în cât a fost ales secretar la societatea internațională a calfelor de acolo.

Din Pesta, după ce-și adunase câte-va

vântul a fost d-l Dr. *Beu*, care propune să se sprijinească adresa din Pojun. Propunerea d-lui Dr. *Beu* a fost primită. După aceasta a venit propunerea, ca să se scotă o foie a comitatului, după cum se ordonă de la ministeriu: în limba statului. Comitetul permanent propune ca foia aceasta să se scotă în limba maghiară, germană și română. Viceșpanul face o contra-propunere, ca foia să se scotă numai unguresce, după cum e porunca de sus. Contra propunerii viceșpanului vorbește d-l I. A. de *Preda*, președintele clubului român, și părintele V. *Florian* din Racovița. În urma votului s'a hotărât scoterea foii în toate cele trei limbi. S'au desbătut și două obiecte, cari interesază de aproape pe Românii din Bradu. Consiliul comunal din Bradu i-a oprit pe Românii de acolo, ca să-și pășuneze vitele de jug în pădurea comună. Românii au recurat contra acestei hotărâri. În congregațiune recursul a fost apărut de d-l d. *Comșa* și părintele *Florian*, însă de geaba, căci Sașii i-au majorizat pe Românii cu voturile lor. O altă decizie a consiliului comunal din Bradu, contra căreia Românii au protestat, încă a fost înțărțită de congregație. Prin acesta a doua decizie se detrage Românilor ajutorul, ce li s'a dat până acuma pentru biserică și școală.

Procese de presă. Abia sunt câteva săptămâni, de când Gh. *Mohan* fost responsabil pentru redacția „Tribunei“ fu condamnat la 15 luni închisore, er „Tribuna“ la 11,000 corone amendă. Pe ziua de 30 Martie sunt fixate alte două procese la curtea cu jurați din Clușiu tot contra „Tribunei“ și anume unul pentru articolul „Corda se întinde“ publicat în Nr. 209 din 27 Noemvrie, er celălalt pentru o serie de articole ale d-lui profesor *Raica* din Ploiești, publicate în „Tribuna“ sub titlul „Politica maghiară“. În aceste 2 procese va fi tras în judecată tot Gh. *Mohan*. — Afară de acestea două — după cum cetim în „Tribuna“ — s'au pus în curgere alte două procese, dintre cari unul pentru articolul „Mene, Thekel, Phares“ publicat la 8 Februarie, a doua și după condamnarea lui *Mohan*.

Părechea regală română, spune o foie din București, nu va părăsi țera în primăvara aceasta. Regele Carol, se dice, ar fi renunțat pentru moment la stagiunea pe care e făcea în primăvara fiecărui an la Abazia. Regina va petrece cât-va timp la Curtea de Argeș, în palatul pregătit pentru principele Ferdinand, er Regele Carol va sta în capitală. Hotărârea Soveranilor României de a rămâne în țera într-o epocă pe care tot-deuna o petreceau

în străinătate, este viu comentată în cercurile politice.

Cărți confiscate. În luna Maiu 1902 bibliotecarul casinei române din Orăștie a comandat de la institutul de editură „Minerva“ din București mai multe cărți. Institutul „Minerva“ a trimis pachetul cu 38 volume, care a și sosit la 22 Iunie în Orșova. De aici apoi i-s'a pierdut urma. Nouă luni întregi n'a știut nici bibliotecarul din Orăștie, nici institutul de editură „Minerva“, ce s'a întâmplat cu cărțile. În sfârșit în ziua de 18 Martie 1903 cărțile au sosit la Orăștie, nu însă toate câte s'au trimis, căci s'au confiscat din ele câteva, în urma ordinului ministerial 47/1903 de la 2 Martie, și anume: 1. „Istoria lui Mihai Viteazul pentru poporul român“ 2. „Istoria Românilor sub Mihai Vodă Viteazul“, 3. „Chestiunea Românilor din Transilvania și Ungaria“. Cele de mai sus le scrie „Libertatea“ după care le-am luat și noi.

Pentru Românii din Macedonia. Marele diar englez „Times“ anunță, că între patriarhul grec și agenția română din Constantinopol sunt tratări în vederea unei lupte comune în contra agitațiunii Bulgarilor macedoneni. Guvernul român doarece, ca în locurile unde sunt Români și nu sunt biserici românești, să se facă odată pe lună serviciul divin în limba română, er în școlile grecesci să se introducă învățământul limbei române. În schimb Românii vor primi în biserică pe preoții greci, cari vorbesc românește.

„Agresiuni contra nui preot maghiar greco-catolic.“ Diarul „M—g“ scrie următoarele: „Înainte de asta cu mai mulți ani, când au ales pe Papp *Lajos* preot gr. cat. în Sătmariu, foile române au îndreptat agresiuni vehemente contra acestui preot cu sentimente maghiare, der pe urmă au tăcut, fiind-că au vădut, că episcopul ține mult la el (!). Acuma, din incidental unei loterii ce o aranjază, în favorul bisericii sale, foile române din nou se năpustesc cu sălbătăcie asupra preotului patriotic pe motiv, că el a apelat la sprijinul publicului maghiar. Episcopul său însă Dr. *Szabó* Iános, care cunoșce calitățile eminente ale tinerului preot și le scie aprecia, a răspuns la nădrăvăniile Românilor cu aceea, că l'a propus Majestății Sale, spre a fi numit Archidiacon și canonic onorar.“

Am regretat în tot-deuna, că în biserică românească din Sătmariu, unde răsună odinori glasul unui Petru *Bran*, s'au numit în urmă preoți, cari au lucrat contra direcțiunii aceluși vrednic preot și regretăm, că la pozițiile espuse din părțile acelea se numesc cu consecuență, vred-

nică de o cauză mai bună, conducătorii sufletesci, cari ignorază adevăratele interese ale poporului, der... de agresiunile foilor românești contra lui Papp *Lajos* nu scim nimica. Opinia publică română este preocupată de alte chestiuni și nu-i rămâne timp a-l creșta și pe Papp *Lajos*. Acele pretinse agresiuni sunt deci numai nise născociri tendențioase.

S'a lăpădat de numele strămoșesc. Foile maghiare și de și publică câte o listă, arătând numele acelora, cari s'au lăpădat de numele moștenit de la părinții lor și și-au luat altul unguresc cu prețul de 1 coronă. În listele acestea vedem mai ales nume evreesci: *Kohn, Daici, Nusbaum, Lindenstain, Spifer* etc. Români până acuma, spre lauda lor fie dis, n'am prea găsit. Der étă că în ultima listă dăm și de două nume românești. Aceștia sunt: Ion *Neagu* din Hidegcuta ungurescă (săcuime), care și-a schimbat numele în *Nyárádi*, împreună cu patru copii minori ai săi: Iosif, Petru, Mihai și Gavrilă. Al doilea este Iuliu *Galațianu* din Mociu, care și-a schimbat numele în *Kalocsa*, împreună cu copii săi minori: Nicolae, Maria și Ana...

Vamă pentru cărțile legate. În proiectul austriac pentru tariful vamal se cuprinde dispoziția, că pentru cărțile legate, ce vin din Germania, să se plătescă vamă. Dispoziția acesta îi atinge de aproape și pe concetățenii sași, cari își procură hrana lor spirituală în cea mai mare parte din Germania. De altmintea și în România se plătesce vamă nu numai pentru cărțile streine legate, ci și pentru cele nelegate românești tipărite în străinătate.

O întrunire în Roma Pentru mână Duminecă, studenții din Roma au convocat pe cetățenii la o întrunire, ce va avea loc în localul Teatrului Național, pentru a esprima simpatia poporului italian către Italienii din Austria, cari au hotărât să înființeze o universitate la Triest.

Un Român decorat cu Legiunea de onoare. D-l Petru V. Grigoriu din Iași (România), a avut distincția cinste a fi decorat de guvernul republicii franceze cu ordinul național al Legiunii de onoare, cu privilegiul promoțiunii reglementare, ce se face la anul nou în Franța, pentru meritele sale eminate literare. D-l viceconsul al Franței din Iași, în mod solemn a înmănat oficialmente poetului nostru chiar insigniile acestei frumoșe distincțiuni, decorațiunea, în cutia căreia a găsit și o carte de vizită cu două cuvinte pline de cuviință francesă de felicitare din partea d-lui general Florentin, mare cancelar al acestei ilustre și glorioșe instituțiuni creată

de Napoleon cel mare. Personele, cari au recomandat cu laude pe d-l Grigoriu la dreptul acestei atențiuni din partea națiunii franceze, au fost cel mai celebru bărbat de stat actualmente în Franța d-l Waldeck-Rousseau, pôte capul statului de mâne în Franța, și ilustrul poet Sully-Prudhomme, cu care de mulți ani d-l Grigoriu este într-o interesantă corespondență literară și de la care păstrază nobile amintiri, precum portretul marelui poet cu o frumoșă dedicațiune, și mai toate scrierile sale cu dedicațiuni măgulitoare pe ele, trimise lui de ilustrul academician poet. Pe lângă această onore cucerită prin talent și muncă măreță de d-l Grigoriu, domnia sa, cu privilegiul anului nou și a acestei distincțiuni, a primit felicitări de la mulți academicieni, poeți, literați, jurnaliști mari, cu cari de mulți ani este în relațiuni intelectuale de prietenie prin corespondență, ca d-nii François Coppée, Jules Lemaitre, Rostand, Pierre Loti, Henri Lavedan, Paul de Cassagnac, Rochefort, Drumont, Leon Bourgeois etc. D-l Grigoriu este înrudit cu Edgar Quinet prin soția acestui mare filosof al Franței, născută Asaki, și în casa căruia mergea des pe când încă era elev în Liceul Louis le Grand la Paris... („Archiva“).

Necasuri din America. Cumcă în America nu cresc plăcintele pe garduri, ni-s'a scris de acolo de repețite-ori din partea Românilor ce au emigrat acolo. O astfel de scrisore primesce și „Foia Pop.“ de la un Român din Ohio. Étă-o:

„Omii noștri decă aud că în America se capătă pe o și de lucru 3 și 4 fl., apoi se îndemnă unul pe altul, își vând vitele, ba se bagă și datorii. În sfârșit face cum pôte de la 150 fl. până 200 și apoi iau drumul la America, căci socotesc, că decă e pe o și atăta plată, pe o lună se vine atât, într'un an, cel mult în doi mă fac om. Der nu scie ce-l așteptă aici, gândesce că cum ajunge, odată intră în lucru unde vrea, der înzadar gândesce omul, căci nu este așa, căci chiar în ierna acesta și până în timpul de față sunt omii de ai noștri cu sutele prin orașe fără lucru și umblă din porța de la o fabrică la cealaltă să capete lucru și nu capătă, fiindcă în timpul iernei alte lucruri nu mai sunt și apoi în fabrică nu pot să încapă toți, fiind lume multă, ba chiar și din fabrică în timpul iernei îi mai dau afară. De aceea omul trebuie să bage bine de sémă, că ce face, căci până aici e un drum lung și cu mare cheltuielă. Der sunt și omii, cari fac bani, cari au noroc de au lucru și care e om în virtute, de pôte să lucre or și ce lucru. Der puținii sunt de aceia. În America trec omii cu miile, der puținii

parale, a plecat la Paris, unde petrece de 3 ani. Scrisorile lui din Pesta și Paris, adresate președintelui și comitetului, nu conțin decât mulțumirile cele mai calde pentru ajutorul primit din partea societății noastre.

De la Paris are de gând să mergă la Londra, de unde se rentorce la Brașov. Atunci, „nu se va teme, că-l va întrece alt măiestru“.

Étă ce face voința tare.

Alte și alte scene mi-se împropștau în memorie, de pe timpul, când mă aflam în mijlocul a sute de copilași, veniți în Brașov din toate părțile Ardealului, ca să iee merinde pentru întręga lor vieță.

Când ar vedé cineva tabloul înduioșător, ce-l oferă acești tineri la sərbătorea sff. Mihail și Gavril, când se sərbéază parastasul pentru generosul donator Mihail *Stroescu*, care împreună cu mult stimată-i soție Elisa au dăruit pentru acești copilași o fundațiune de 50 mii lei, — când ar vedé, cum așteptă băieții cu această ocașie împărțirea hainițelor din fundația pomenită, numai atunci și-ar puté face o idee despre sentimentul ce produce un act de binefacere.

Nu mi-se șterg nici-odată din minte impresiunile acestor sərbătorii de binefacere.

Sute de băieți așteptă smeriți și cu dor, să capete câte o haină.

„Voi, luând în primire darurile de astăzi, le diceam cu ocașia unei astfel de sərbătorii, rugați-vé împreună cu mine: Dumneșeu să odihnescă în pace pe binefăcătorul nostru, er nobilei dómne Elisa. Atotputernicul să-i lungescă firul vieții până la adenci bătrânețe, ca vedénd înaintarea némului nostru, să se pótă bucura de ródele mánóse ale jertfei lor marini-móse“.

Acastă rugă, disă cu cea mai profundă evlavie, se ridica la treptele tronului dumneșeesc din piepturile sutelor de băieți.

Bucuria și mulțumirea celor împărțaiși cu ajutore, nu se pôte descrie.

Dómne! gândesci în aceste momente, de ce nu pot ajuta și eu, cum a-și dori, pe acești lipsiți.

* * *

Adencit în aceste contemplații, ajung la localul Asociației, situat în centrul orașului, într'o casă nouă, cătră stradă. Localul se compune din două camere spațioșe, curate. În cea dintăiu este un biliard pentru distracția meseriașilor tineri. În a doua este aședată archiva și biblioteca societății. Drept în față, pe päretele dinspre stradă, atérnă portretele

generoșilor *Mihail și Elisa Stroescu*, luate în oleu de răposatul pictor Mih. Pop.

În sală erau deja adunați toți membrii comitetului, cum și alți fruntași inteligenți și măestri. În câte-va minute sala nu mai puté cuprinde numărul însemnat al harnicilor noștri măestri.

Președintele d-l profesor Ioan *Socaciu* cu serioșitatea-i cunoscută, ocupă locul presidial și deschide adunarea printr'un discurs bine simțit, în care arată măsurile chibzuite luate din partea comitetului pentru progresarea societății. Cuvintele președintelui au fost acoperite cu urări de „să trăiescă“.

Se cetesc apoi voluminoșele raporte despre activitatea societății din anul trecut. Adunarea le ia la cunoșcință, primesce propunerile comitetului, căruia îi esprima mulțumită protocolară.

Între binefăcătorii marinimoși, cari ajută astăzi societatea, este marele nostru institut „Albina“, care îi dăruiesce în fiecare an câte 400 corone pentru acoperirea de taxe școlare.

Am vădut cu bucurie mai multe diare trimise gratuit societății din partea redacțiunilor.

Raportele despre lucrările îndeplinite în anul trecut, întocmirea practică a contabilității întrodusă de d-l I. C. Panțu și

esecutate de contabilul d-l I. Murăroiu, organizarea în genere a tuturor agendelor societății, au făcut cea mai bună impresiune asupra adunării generale. Acesta este meritul netăgăduit al membrilor comitetului, din care fac parte între alții d-nii: prof. I. *Socaciu*, judele în pensie Petru *Pop*, profesorul I. C. *Panțu*, apoi comercianți și măestri.

Fiind că vrednicul fost președinte d-l I. *Socaciu*, a declarat, că din mai multe cause nu pôte primi conducerea mai departe, der că în calitate de membru în comitet bucuros își va da concursul său și pe viitor, la invitarea comitetului s'a ales un nou președinte.

Nu pot încheia fără a esprima recunoșcința Asociațiunii meseriașilor față cu d-l Ilie *Savu*. D-sa, trei ani ca secretar, trei ani din urmă ca vice-președinte, a adus societății servicii necontestabile. Fiind acum chemat la conducerea celei mai mari firme române din Brașov, *Eremias nepoții*, între regretele unanime ale binevoitorilor Asociațiunii, este silit să-și restringă activitatea de până acum față cu societatea. Asociațiunea însă contéză și pe viitor la sprijinul d-sale, de aceea l'a și ales ca membru în comitet.

N. P. P.

se folosesc. Ioan Vlad, june, Poiana-Sibiului, acum în America-de-nord. Osna-burg Ohio."

Koumaian Society „Vulturul” din Pittsburg. Românii emigrați în America și cari s'au stabilit la Pittsburg s'au constituit într-o societate de lectură și au apelat la frații lor din Transilvania, rugându-i să le trimită cărți pentru bibliotecă, ce vor să o înființeze, ca să aibă ce citi și să nu-și uite limba. Pe lângă cei-ce au contribuit până acuma, și ale căror nume s'au publicat în numerile de din ale foiei noastre, ați a depus la redacția noastră d-l maturisant de la școlile comerciale I. Bumba următoarele volume legate: 1) „Istoria Română” de Tocilescu, 2) Nuvele de Gane tomul II. 3) Generația de la 1848 și era nouă, de A. C. Cuza.

Surzii nu mai scapă de miliție. Există o datină păcătoasă între unii flăcăi ajunși la etatea de asentare, că în scopul de a scăpa de miliție se ciungăresc înșiși, unii tăindu-și degetele de la mâna dreaptă, alții spărgându-și timpana urechilor (spre a deveni surzi), etc. În timpul din urmă s'a constatat deosebi la flăcăii aparținători cercului de asentare al corpului de armată Nr. 7 (din Crașovia), că mulțime din ei, altcum trupeși și sănătoși, erau cu timpana spartă (sfredelită). Pentru a le lua pofta de ciungărire, comandantul de corp a dat acum ordin comisiunilor de asentare să asenteze și pe cei cu timpana spartă, decât altcum sunt apți, având apoi să fie întrebuițați la trupe pentru săvârșirea lucrurilor ordinare.

Un nou proces sensationnal la Paris. Diarele aduc scirea, că în curând se va începe un proces intentat de fiica inginerului austriac Negrelli, care a făcut planul deschiderii Canalului de Suez, plan care a fost adoptat de Lesseps când a fondat Societatea canalului de Suez. Fiica lui Negrelli va dovedi, că are drept la 160 de milioane de franci, în cari sunt cuprinse și dobândile. Mai mulți martori, ceruți de judecătorul de instrucție, au depus că listele fondatorilor Societății ar fi fost falsificate pentru a se esclude Negrelli de a participa la profite.

Se caută un ajutor (adjunct) de notar, care să fie Român, om de încredere, solid, fără familie. Va avea întreținerea întregă și salariu lunar de la 30—40 corone. Postul se poate ocupa imediat, la un notar român din comitatul Albei-inferioare. Pentru informații a-se adresa la administrația „Gazetei Transilvaniei”, adaugându-se o marcă de 15 fil.

Fie-care scie, că semințele impregnate de napți ale lui Mauthner pentru nutreț, dau cele mai bune rōde, de asemenea ca semințe pentru grădini dau cele mai frumoase zarzavaturi și din semințele de flori ale lui Mauthner ies cele mai frumoase flori. Cu un cuvânt, semințele lui Mauthner sunt cele mai bune, depozitele cele mai mari și prețurile de tot eftine.

Este de obște cunoscut, că cel mai bun mijloc contra șoldinei și reumatismului, este alifia lui Zoltan, cu care și cele mai cerbicioase bōle de reumatism se vindecă în scurt timp cum constată mulțime de scrisori de mulțumită și recunoștință. Sticla 2 corone în farmacia lui Béla Zoltan, în Budapesta.

În Anglita damele nu întrebuițază alt cosmetic de cât laptele de castraveți, pentru care s'au dat bani mulți în străinătate. Astăzi este de prisos acesta, fiind-că se poate căpeta la farmacistul G. Balassa, în Timișoara, laptele de castraveți engli. veritabil, sticla cu 2 corone. Este în de obște cunoscut, că laptele de castraveți englezesc veritabil al lui Balassa netedește și înviorază pielea. Face să dispară în scurt timp cu totul pistruile de pe obraz, petele de Maiu, și tot felul de necurătenii ale feței. De recomandat este și săpunul de castraveți engli., bucata 1 coronă, și pudra 1 cor. 20 b. și 2 corone. Se găsește în toate farmaciile.

Sciri locale.

Asociațiunea pentru sprijinirea învățăceilor și sodalilor români și-a ales în adunarea generală anuală ținută în Dumineca trecută un nou comitet compus, din următorii membrii: N. Petra Petrescu, președinte, Eugen Precup, măestru lăcătuș vice-președinte; D. Haler măestru cojocar, cassar; V. Popovici, măestru măsar, controlor; Romul Fraleş învățător, secretar. Membrii: Petru Pop, jude de tribunal în pens.; I. Socaciu, profesor, I. C. Panțu, profesor; Ilie Savu, comerciant; G. Cioflec, măestru cojocar, I. Murăroiu, funcționar de bancă; N. Balea, măestru pantofar, și N. Platoș, măestru croitor. — Raportul comitetului pe anul 1902 îl publicăm la alt loc al foiei noastre. — Cu ocaziunea adunării d-l prof. N. Sulică s'a înscris de membru fondator al asociațiunii cu taxa de 40 cor.

Violinistul Arno Hilf din Lipsca va da aici un concert în ziua de 27 Martie. Renumele acestui artist este cunoscut în totă Europa și aprecierile marilor diare din Berlin, ca „Vossische Ztg”, „Berliner Tageblatt”, „Berliner Ztg” etc. sunt foarte elogiōse. Densul va veni la Brașov acompaniat de tinerul artist Malcher de origine brașovean, care a fost elevul d-sale. Programul se va publica la timp.

Teatru german. Măne, Duminecă, se va reprezenta „Die goldene Eva”, comedie în 3 acte de Franz de Schönthan și Franz Koppel-Ellfeld.

— Lună se va da pentru prima-ōră „Monna Vanna”, dramă în 3 acte de M. Maeterlinck.

De la tribunalul din Brașov.

(Afacerea cu tricolorul de la cununa pusă pe mormântul lui Andrei Mureșianu).

Toți cetitorii noștri vor fi sciind, că rămășițele pămēntesci ale poetului nostru Andrei Mureșianu sunt aședate spre vecinicia odihnă în cimetierul din Grōveri, în Brașov.

Românii Brașoveni și-au arătat recunoștința națională față de poet, ridicându-i un monument sepulcral, ēr în ziua de 3/16 Maiu, aniversarea adunării celei mari, ce s'a ținut la 1848 în Blășiū, în fie-care an o mână pioasă puneă câte o cunună pe mormēntul poetului.

Așa s'a întēplat și anul trecut. Poliția însă a confiscat des de diminiță pan-glica tricoloră de la cununa. A doua zi cei-ce se plimbau prin alea, ce duce spre Timpa au zărit o altă cunună cu tricolor, pe care cine-va o adusese nōptea spre a înlocui cu ea pe cea confiscată. Acest tricolor a fost lăsat să fālăie în vint până pe la orele 1 1/2, când veniră mai mulți polițiști să-l confiscă din nou.

Pe alee și pe maidanul din Grōveri, erau ca în tot-dēuna între alții și mulți elevi de la școlile române. Mănași de curiositate, băieții se adunară să vadă unde se duc atâția polițiști și ce vrēu să facă? Printre băieții se amestecară și calfe și alte persoane, cari veniau de la prânț din Scheiū spre cetate, unde își aveau ocupațiunea lor.

Băieții vor fi lărmit puțin, cum e obiceiul băieților, când alērgă și sar și strigă cu cărțile sub suōră, bucurându-se de cele câte-va minute libere, ce le au înainte de a intra în școlă.

Polițiștii au considerat drept demonstrație gālăgia inofensivă a băieților și i-au scris pe câți-va în carnet. S'a pornit contra lor cercetare, care însă s'a dovedit, că nu e motivată și prin urmare nu s'a ridicat în potriua lor nici un fel de acuzare.

Polițiștii însă și-au notat în carnet și pe doi industriași, anume Gheorghe Drăghici culegător de litere și Dumitru Mogoș, calfă de ciorăpar, cari au fost dați în judecată pe motiv, că au ațțat băieții la împotrivire contra autorităților, crimă prevēdută în § 165 al codului penal și care se pedepsește cu temniță ordinară până la 3 ani.

Erī, în 20 Martie s'a judecat procesul lui Drăghici și Mogoș la tribunalul din Brașov sub președintia judeului Dr. Iahn, fiind procuror Dr. Molnár, ēr apărător d-l candidat de avocat Dr. Ioan Fruma, ținēnd locul d-lui avocat Simeon Damian.

În urma pledoariei d-lui Dr. Ioan Fruma atāt Drăghici, cât și Mogoș au fost achitați (mântuiți) de sub acuzarea de ațțare contra autorităților, dēr procurorul a ridicat în cursul procesului altă acuzare contra lor, anume acuzarea, că cei doi au făptuit delictul de ațțare contra unei naționalități prin aceea, că ar fi strigat cu acea ocaziune: „Trăiescă României — crepe Ungurii!” Acest delict este prevēdut în § 172 al codului penal și se pedepsește până la doi ani închisōre de stat.

Față cu Mogoș numai un polițist a susținut, că a auțit aceste cuvinte, dēr față cu Drăghici au susținut doi polițiști sub jurământ. Drăghici încă a produs vr'o 5 martori, cari sub jurământ au mărturisit, că nu l'au auțit rostind asemenea vorbe.

Sentința tribunalului a fost pentru Mogoș de achitare, dēr pe Drăghici l'au condamnat la 1 lună închisōre de stat și 100 cor. amendă. În cazul când amenda de 100 cor. nu s'ar putē incasa acesta se va preface în dece zile închisōre.

Procurorul a luat recurs în contra sentinței atāt față de Mogoș, cât și față cu Drăghici. Mogoș s'a declarat mulțumit cu sentința, dēr Drăghici și apărătorul au anunțat de asemenea recurs.

Tricolorul, care era pe masă ca „corpus delicti” a fost dat procurorului spre nimicire.

Raportul

Comitetului „Asociațiunii pentru sprijinirea învățăceilor și sodalilor meseriași români” din Brașov, pe anul de gestiune 1902, cetit în adunarea generală ținută în 15 Martie 1903.

Onorată adunare generală!

Se implinesc acum trei ani, de când comitetului D-vōstră i-ați făcut onōrea de a-l angaja cu purtarea agendelor, ce cad în competența Asociațiunii. Comitetul D-v. în acest period a făcut tot, ce i-a stat în putință, pentru a mări prestigiul Asociațiunii noastre în special și al meseriașului în generale. S'a folosit totă ocaziunea, ca să se delature cel puțin unele neajunsuri, ce reduc atāt de mult munca meseriașului.

Comitetul vō va prezenta în cele următoare toate momentele mai însemnate din activitatea sa din anul de gestiune 1902, avēnd deplina convingere, că lucrurile umbrōse, eventualele greșeli ne vor fi de învățătură, ēr rezultatele îmbucurătoare vor fi un izvor de încurajare pentru viitor. Onorata adunare generală sē va convinge, că activitatea comitetului nu s'a mărginit numai la sprijinirea materială a învățăceilor români, ci spiritul timpului ne-a îndemnat să căutăm a-le da și hrană sufletescă.

1) Funcționarea comitetului.

În anul de gestiune 1902 comitetul a ținut 17 ședințe, și despre rezultatul debaterilor, cari s'au petrecut în aceste ședințe vom da în cele următoare raport amēnunțit. Ca în tot-dēuna și în anul acesta, pe lângă stăruința de a organiza pe mēstria într'un singur corp, lucrarea de căpetenie a comitetului a fost îngrijirea materială, intelectuală și morală a ucenicilor.

Purtarea socotelor din anul 1902 s'a făcut după proiectul de contabilitate lucrat de d-l I. C. Panțu și admis spre aplicare de comitetul Asociațiunii în ședința din 21 Febr. 1902, care aflându-se de foarte practic, va fi aplicat și în viitor.

2) Asociațiunea noastră față de alte societăți homogene.

A. Din 19 până în 26 Oct. 1902 n. a fost des-hisă expoziția industrială aranjată de „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului” și de „Reuniunea sodalilor români din Sibiul”. Comitetul D-v. a pus suma de 100 cor. la dispoziția a doi membrii, care ar avē dorința să cunoscă expoziția, fără a-i obliga să reprezinte Asociațiunea în mod oficial, pe lângă pretențiunea, ca pe baza experiențelor făcute acolo să facă într'una din ședințele comitetului raport și eventuale propuneri. D-nii E. Precup și N. Balea și-au luat acest angajament și în ședința comitetului din 7 Noiembrie 1902 au prezentat raportul

pretins de comitet pe care acesta l'a luat la cunoștință cu observarea, ca să se țină în evidență dorința exprimată de numiții domni, ca și industriașii români din Brașov și jur să aranjeze la timpul sēu o astfel de expoziție.

B. Camera comercială și industrială din loc prin hārtia Nr. 19/902 a invitat Asociațiunea noastră să participe la expoziția de lucruri de calfe și de ucenici, care o va aranja în zilele prime ale lunii lui Aprilie 1903. Comitetul a căutat să satisfacă după posibilitate acestei invitări, comunicând ucenicilor, că numai aceia dintre ei vor fi ajutați din partea Asociațiunii, cari vor prezenta lucrări proprii pentru a fi expuse la numita expoziție; ēr pentru ca să se influințeze asupra măestrilor, ca să permită învățăceilor de a lucra pentru expoziție s'a ales o comisie în persoanele d-lor D. Haller, E. Precup și N. Balea. Aceste demersuri au avut efect îndelutor, căci s'au anunțat un număr suficient de ucenici

3) Plasarea ucenicilor în anul 1902.

În anul acesta s'au plasat 88 de ucenici români la 17 branșe și anume: la lăcătuși 6 inși, pantofari 16, cismari 12, zidari 9, lemari 6, mēsari 4, croitori 4, comersanți 4, zugravi 4, tipografi 2, pilari 2, tinichigii 2, brutari 2, fauri 2, cofetar 1, curelar 1, și bārbier 1. Numărul taturor ucenicilor este de 279. Pentru a mijloci plasarea, pe lângă altele s'a purtat cu părinții băieților o corespondență întinsă, în care s'au dat informațiunile necesare pentru plasare, s'au îndemnat la îmbrățișarea meseriilor și li-s'au arătat foloșele diferitelor meserii. Celor mai mulți băieți veniți din afară li-s'a căutat loc potrivit stării sociale și dorinței părinților, încheiād în locul acestora contract pe baza plenipotențelor primite.

4) Intrunirea ucenicilor.

Avēnd în vedere, că ucenicii cercețază școlile de meserii, în care toate obiectele li-se propun în limbi străine, comitetul a făcut tot posibilul, ca să vie cât mai des în atingere cu ei.

Spre scopul acesta în toate Duminecile se intrunesc între orele 2 și 4 în localul Asociațiunii, unde membrii comitetului au ocazie să-i cunoscă, și să le dea povețe părintesci, îndemnându-i să asculte de mai marii lor, însă nici-odată să nu-și uite de părinții lor, cari le-au dat viață, și de nēmnișii bisericii, cărora aparțin. Un efect îmbucurător al acestor intruniri a fost acela, că ucenicii s'au cunoscut, s'au familiarizat și s'au împrietinit unii cu alții, care toate aceste alipiri fi fac mai resistibili curentele străine.

Pentru cultura lor morală au mai fost tot-dēuna provocați se urmeză regulat cursurile de catechisare punēndu-li-se în vedere, conform unui conlus al comitetului că de la tōmnă încolo nu vor mai putē reflecta la ajutōre din partea Asociațiunii, decât nu vor fi înscriși la religione și nu decât vor cerceta regulat orele de religione.

Cursurile de catechisare le-au ținut domni: Iosif Maximilian, Iosif Aron și Traian H. Pop. În localul lui Iosif Aron, Veneratul consistoriū prin decisiū Nr. 1184 școl. a încerdințat cu catechisarea respectivilor ucenici pe d-l Dr. Sterie Stinghe. Din biblioteca Asociațiunii li-s'au imprumutat ucenicilor cărți de cetit și adeseori au fost supuși la probă de cetit. În urmă din când în când s'au controlat, decât în adevēr au și cetit cartea imprumutată și decât au și înțeles ceea ce au cetit. Avem de observat, că toți cetesc cu multă plăcere, și pentru a satisfacă mai ușor acestei plăceri, am înmulțit biblioteca cu mai multe esemplare în valōre de cor. 31'84.

5) Ajutorarea materială a ucenicilor.

În prima linie vom aminti la locul acesta stipendiile, pe cari le mijlocește Asociațiunea pentru ucenici, observând că în anii acesta ni-s'a pus la dispoziție spre acest scop un plus de 100 cor., așa că în total s'au împărțit cor. 1150.

Cei 34 de ucenici, cari au beneficiat de stipendii în anul 1902 a arțin la următoarele branșe: rotari 2, pantofari 6, lăcătuși 3, cojocari 2, mēsari 5, croitori 8, fauri 1, cismari 3, cārnatari 1, tinichigii 1, sculptor 1.

Afară de acesta li-s'au plătit multora taxele școlare, sēu li-s'au dat ajutōre de spălat, ēr unor sodali ajutōre de drum și din fundațiunea generosilor Mihail și Elisa Stroescu li-s'au împărțit la 116 ucenici haine. Actul acesta s'a săvērșit Duminecă în 10 Noiembrie 1902 la 2 ore p. m. în localul Asociațiunii, fiind preșenti membrii comitetului împreună cu președintele și mai mulți mēstria români din loc. D-l președinte a adresat înainte de toate numărului imens de învățăcei, ce așteptau să fie ajutați, cuvinte bogate în învățătură și în sfa-

turii părintească. În aceeași zi la 10 ore a. m. s'a ținut parastas întru odihna sufletului fericitului donator Mihail Stroescu în biserică din C-tate, oficiat de d-l protopop B. Baiulescu, care cu această ocaziune a ținut o vorbire, în care a arătat unele din meritele marelui bărbat, indemnând pe băieți a se face vrednici de ajutoarele, ce le primesc. La parastas au asistat comitetul în frunte cu d-l președinte, precum și un mare număr de ucenici.

6) Calfe.

În anul 1902 s'au declarat calfe 112 ucenici din următoarele branșe: pantofari 21, zidari 20, lăcătuși 15, cismarii 11, lem-narii 9, croitorii 6, comersanții 5, zugravii 5, măslari 4, măcelari 3, cârnățari 2, cojocari 2, rotari 2, brutari 2, tipografi 1, șelari 1, țig-lari 1, covrigari 1, bărbieri 1.

7) Ajutorarea măștrilor.

Comitetul în anul de gestiune 1902 a cumpărat pentru un măștru material brut în valoare de cor. 40, sub condițiunea ca să ia spre instruire un ucenic român.

8) Intrunirea meseriașilor.

Luând în considerare, că măștrii români, în urma împrejurărilor sociale convin forte arareori unul cu altul, Comitetul s'a îngrijit, ca localul Asociațiunii să stea după trebuința la dispoziția membrilor, provădându-l cu jurnale și reviste, și a făcut un regulament special referitor la cercetarea localului, la drepturile și datorințele membrilor în local. Aici au ocazie membrii Asociațiunii să se cunoască, să schimbe idei sănătoase, să se distreze câte-va ore, să se alăture unul de altul și ca urmare a acestora să devină mai rezistibili curentelor străine. Intrunirile acestea mai au avantajul de a feri pe măștrii de localuri necorespunzătoare și de a împiedeca ca banul să intre în mâini străine. Ar fi de dorit, ca înțelegând însemnătatea acestor intruniri, să ia parte la ele cât mai des și cât mai mulți.

9) Binefăcătorii Asociațiunii.

Cu recunoștință trebuie să amintim de aceia, care ne-au dat mână de ajutor în anul 1902 pentru realizarea scopului, ce-l urmărim:

1. Societatea „Transilvania” din București.
2. Institutul de credit și de economii „Albina” din Sibiu, care ne-a ajutat cu 400 cor. la plădirea taxelor de școală.
3. Redacțiunile foilor: „Folia Poporului”, Sibiu; „Transilvania”, Sibiu; „Familia”, Oradea-Mare; „Albina”, București; „Voința Națională”, București; „Monitorul Oficial”, București, care toate ne-au trimis gratuit diarele lor.

Tot-odată amintim, că lăsamântul fericitului Burbea nu s'a putut încă realiza.

10) Membrii Asociațiunii.

Asociațiunea numără astăzi 105 membrii, dintre care 76 sunt locali.

Cu regret trebuie să amintim, că trei membrii fondatori ne-au părăsit pentru totdeauna, anume fericitul Nicolau Mocanu, protopresbiterul Ioan Petric și comerciantul Nicolae Eremias. Onorata adunare generală este rugată a-și exprima condoleanțele sale prin sculare.

11) Propunerii.

Onorată adunare generală!

Comitetul D-vostre ales pentru trieniul expirat, mulțămind pentru încrederea arătată, prin această își depune mandatul și roagă, ca după ce veți lua la cunoștință raportul casei și al comisiunii censurătoare, să binevoiciți:

1. a da Comitetului absolutiv și a alege un nou Comitet;
2. a vota budgetul pe anul 1903;
3. a exprima mulțămirea în scris binefăcătorilor noștri, anume:

a) Generoasei donatoare, domnei Elisa Stroescu;

b) Institutului de credit și economii „Albina” din Sibiu;

c) Redacțiilor diarelor: „Folia Poporului”, „Transilvania”, „Familia”, „Albina”, „Voința Națională” și „Monitorul Oficial”;

d) Eforiei școlilor centrale române în loc pentru biletele de băi gratuite acordate ucenicilor.

Brașov, în 27 Februarie 1903.

I. Socaciu, Dr. C. Lacea,
președinte. secretar.

„Moșii” la America.

Vidra-de-jos, Martie 1903.

Am cetit, că din mai multe colțuri ale țării noastre a început emigrarea în America. Așa și din comuna noastră s'au dus încă acum e anul: Gavrilă Țoc, Iosif Ciobră și Ion Surdu. Ei ajungând în lucru la diferite fabrici, până acum au trimis frumoși bănișori la familie, ca să-și plătescă darea și alte datorii, și și-au adus aminte creștinii noștri și de sfânta lege a lor, adevăc au trimis pentru pregătirea Paștilor 60 cor.

Vădând mai mulți bărbai din comuna noastră, că cei cari s'au dus nu o duc tocmai rău, cum li-se întemplă acasă, s'au întovărășit 10 inși, și anume: Petru Țoc, Alecsandru Bordea, Todor Băcu, Ioan Tomuș, Nicolae Popa, Vasilie Țoc, Bordea Nicolae, Ion Heller, Goia Petru, Petru Becu și în 5 Martie au plecat spre America, o cale așa lungă, despre care nici ideie nu au. Dăr ce să faci bietul Român, când e necăjit și plin de datorii? Își sacrifică chiar și viața, numai să răsbădă cu greutate. Americanii noștri, cari s'au dus în țera aceea, nu s'au dus doră ca să o vadă, ci s'au dus ca să-și facă ceva bănișori, căci la noi forțe cu greu trăesc omenii, cum dic Moșii:

Munții noștri aur poartă,
Noi cerșim din poartă în poartă

Și ca să scie și cetitorii acestei scumpe foi, care e cauza emigrării Moșilor la America, voiți aminti cu ocaziunea această următoarele:

E știut, că locuitorii din munții Apusenii s'au ocupat și se ocupă cu deosebire cu lemăritul, adevăc: ciubere, șindilă, scânduri, etc. Până au fost păduri bune, făceau bieții Moști mai multe întreprinderi. Acum însă pădurile sunt mai rărite, taxele sunt mai mari, așa că cu cât cumpără materialul, după-ce îl luorază, de abia își câștigă traiul vieții.

Altă cauză este, că locuitorii comunelor noastre pășunau vitele pe munți și fiesce care locuitor avea puține vite. Acuma însă nici de acestea nu mai pot ține, căci pășunaturile sunt oprite prin sămânță, er altele le țin pădurarii. Și așa pe di ce merge sărăcesce bietul Moș, în cât a început a vinde din avere și din vite, er astăzi rar vești ciurdi de vite, ci numai câte-o vacuță două, ori o căpruță seu oie și câte un cal slabănog.

La necazurile acestea se mai adaug altele și mai mari: poporul s'a înglodat în datorii, er esecutorul mai în toate diarele e pe la ușile lor.

Etă cauzele și necazurile ce îndemnă pe locuitorii noștri muntenii a emigra la America. Cu durere spun, că omenii se gata de drum cu sutele să emigreze, decât nu li-se mai îmbunătătesce soarta.

Tomuș Alexandru.

„Gotterhalte” la Teatrul maghiar.

A scrie o dramă „Gotterhalte” și a-o reprezenta la „Teatrul maghiar” din Budapesta: etă o „genială” idee, ce i-a trāsniit prin creerii unui kossuthist.

„Drama” din chestiune a fost jucată la numitul teatru și Miercuri s'era. Public imens. Un grup de deputați kossuthiști înaltă „reprezentăția” prin prezența lor. Când se ridică cortina, muzica cântă „Kossuth-nota”. Aplause sgomotoase — și cu această reprezentăția intră în zodia — demonstrației. Pe bină apare un tiner oficer „honved” și începe să declame despre „patrie și națiune”. Apare și un moșneg, care vorbește tinerului despre „Kossuth-nota”, er publicul acompaniază fie-care expresie cu aplause asurditore. Spiritele se infierbântă și când cortina cade, orcan de aplause umple sala teatrului.

Urmază „marea scenă”. Moșnegul „honved” își încheie rolul dicend, că la „hoher himnusz” numai un răspuns pôte să i-se dea: „Kossuth nota”, pe care o cântă. Publicul cântă și el, galeriile, parchetul, lojile răsună de „Kossuth-nota”,

apoi ca la comandă șed cu toții și ascultă mai departe reprezentația. Lucrul naibii însă: taraful de lăutari de pe bină începe să cânte „Kossuth nota” și publicul „din sentiment de datorie” se ridică și cântă, cântă în cor, luând el rolul „actorilor”.

În scena, când un ofițer din armata comună strigă țiganilor să cânte „Gotterhalte”, furtuna izbucnesce cu forță elementară:

— Abzug!
— Abzug a „hohérhimnusz”!

Teatrul întreg începe să bubue de strigări de protestare contra imnului.

Cortina cade. Aplausele țin un pătrar de oră. Și erășii încep să cânte „Kossuth nota”. Publicul nu vré să se mișce din loc, ci se ridică și cântă cu cei de pe galerie și din loji cântecul lui Kossuth și repetă acest cântec. Cântarea e amestecată cu fluerături și bătăi din picioare, până când demonstrații, obosindu-se, s'au strecurat rënd pe rënd afară din teatru.

Acăsta, cum am diș, s'a petrecut Miercuri s'era. Frumună petrecere acum în postul Pascilor....

Din Sasca-montană.

— Martie 1903.

Onorată Redacțiune! Dați-mi voie să vă scriu ceva despre nișce bărbai de inimă cari lucră din răsputeri pentru prosperarea și binele nostru. În primul loc amintesc de părintele Ioan Murgu, care cunoscându-și chiemarea de preot, a stăruiit cu o rară energie pe lângă poporul săscan, pentru înființarea unei școli confesionale gror. române, acum de când cu trecerea la stat a școlilor societății căilor ferate c. r. Un altul în locui-l a astfel de chemare nu ar fi avut pôte atâtea cuvinte, ca să înfrunte toate greutățile și să facă pe poporul nesciutor să înțelégă cauza pentru care d-sa a luptat cu atât curagiu. Școla confesională română în Octomvrie a. tr. și a început deja activitatea.

Dăr d-l părinte a mai avut a lupta și pentru alegerea de învățator și pentru alegerea noului comitet parochial, care a decurs însă cu așa mare liniște și ordine, încât nu s'a așteptat, — semn bun acesta.

Al doilea bărbat vrednic este nou alesul învățator d-l Nicolae Mircea, care în scurtă vreme de când ocupă postul de învățator în comuna noastră, a arătat un progres, care de la puțin învățator se pôte aștepta. Ți-e mai mare dragul să asculte pe micii copii cum cântă sf. liturgie în 2 voci pe note, sub conducerea învățatorului. Mai mult d-l Mircea a aranjat în 16 Februarie st. v. un concert cu elevii în sala d-lui George Sporea, care concert a succed bine și a înveselit inimile tuturor celor de față. D-l Dr. Iuliu Tamășel la adresa căruia un elev a ținut un cuvânt ocașional, mulțămind elevilor și gratulând învățatorului, rosti puține cuvinte, dermășcătoare dicend, cumcă nu s'a așteptat la atăta onore și bucurie din partea elevilor și a învățatorului. Își ține de datorință a face tot posibilul pentru înaintarea și înflorirea nemului românesc. Jertfa ce a adus pe altarul școlii conf., se servescă de exemplu tuturor acelor bărbai de inimă, cari iubesc școla și cultura națiunii române.

În fine între cei vrednici ocupă loc și d-l Traian Bratescu actualul comptabil la „Comóra” din Sasca mont. Mult au așteptat omenii din Sasca pe un asemenea bărbat apt de a conduce un cor vocal, până în sfirșit Dumnezeu li-a trimis pe d-l T. Bratescu. Densul a înființat cam vro 18 coruri vocale prin alte părți, er la noi în comună s'a angajat la înființarea unui cor vocal ocnăresc, la apelul d-sale au și alergat 51 de persoane, bărbai, cari au sărit în ajutorul ocnarilor cântăreți punându-se în fruntea lor d-nii: Dr. I. Tamășel, președinte, și d-l notar cercual Iustin Chirilă, președinte de onore.

De ore-ce fondul înființandului cor „Bufana” din Sasca stă de-ocamdată forțe slab materialmente, s'a aranjat Duminecă s'era în 16 Februarie o petrecere cu joc în

sala lui A. Coches în favorul fondului. La cassă au intrat 215 cor. și 78 bani, din cari subtrăgându-se spesele de 48 cor., a rēmas un plus de 167 cor. 78 bani, din care s'au dăruit d-lui dirigent 20 cor. și școlii conf. 10 cor. Rēmāne un venit curat pe sēma fondului 137 cor. 78 bani, care s'au deșus la casa de păstrare din Sasca Montană.

Cu ocaziunea acăsta au intrat de la următorii domni: Iustin Chirilă notar 5 cor., Dr. I. Tamășel avocat, I. Murgu paroch, Odor Béla apotecar, I. Maior comerciant și N. Mircea învățator conf. câte 2 cor., Costa Dăneș învățator de stat, P. Bogariu primar, P. Popovici vice-notar, I. Popovici câte 1 cor. și Traian Bratescu 2 corone.

Primescă domni amintiți cari au plătit peste taxă și pe acăsta cale mulțămirele noastre sincere pentru generositatea ce au arătat-o și de astă-dată față de tinerul cor ocnăresc. Dumnezeu să le ajute ca și pe viitor să fie tot cu aceeași dare de mână pentru asemenea scopuri de binefacere.

I. P.

ULTIME SCIRI.

Salonic, 21 Martie. Sciri sosite din Monastir descriu situația de acolo ca fiind extrem de gravă. Uciderile sunt la ordinea diiei în vilayet. În Monastir au fost omorâți doi omeni, cari n'au voit să se alăture resculărilor și să contribuie cu bani. S'a hotărât proclamarea stărei de asediu.

Petersburg, 21 Martie. S'a descoperit aici o întinsă conspirație anarchistă, cu remificații în întreaga Rusie și în străinătate. Centrul conspirației ar fi Galația.

Literatură.

— „Balade populare” de Avram Cocea. O broșură elegant tipărită de 137 pagini, conține o mulțime de poesii populare, cari caracterisază fantasia poetică a poporului nostru. Aceste poesii s'au cules de autor de la un lăutar din Bănat cu numele „Vicenție Micu”. Prețul broșurei e 1 cor. 60 bani plus 20 bani porto. Se pôte procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Atelier pentru industria de casă.

Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedorei și-a pus de ținta stăruințelor sale: sprijinirea și dezvoltarea industriei de casă românească. Dela existența ei de 16 ani, Reuniunea acăsta lucră mereu întru atingerea scopului seu. Prin espoziiții, premieri a cercat a pătrunde în mijlocul poporului nostru, pentru a încuraja femeile române de a păstra cu scumpătate frumoasa și prețioasa industrie de casă, moștenită de la străbunele lor.

Vedem numărurile cele mai distinse din țările civilizate, cum stăruiesc să mențină industria lor, care formezza nu numai mândria națională, dăr garantezza tot-odată și bună starea populațiunii lor. Așa de exemplu vedem în Belgia, Franca și Irlanda înflorind în sinul poporului de sute de ani industria renumitelor dantele, cari formezza adevărat tesaur național. Statele orientale furnisezza neîntrecutele covore, cari prin fermecătoarele lor colori sunt așa mult admirate și plătite cu bani mulți.

Străinii, cari călătoresc prin Ardél, rēmān încantați de obiectele esite din rēsboiul și de sub acul femeii române. Motivele Romāncelor, cu cari împodobesc pânzăturile, covorele și îmbrăcăminte lor, sunt de o clasicitate și frumuseță neîntrecută.

Aceste admirabile cusături și lucrări textile, aplicate pe obiecte folosite de lumea cultă, ar produce adevărată furor în domeniul industriei și ar asigura prea frumoase venituri țerancelor noastre atât de vrednice.

Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedórei *intenționează a înființa un atelier*, unde sub conducere sistematică și de specialitate, să se realizeze o dorință și lipsă de mult simțită. Pentru a pute întrupe însă această idee, are Reuniunea lipsă de o bogată colecțiune de mostre, cari avându-le la atelier, să pótă confecționa diferitele lucrări, cari vor fi menite a forma obiect de export.

În urma acestora s'a adresat Reuniunea cu un apel către toate femeile române din patrie cu rugarea ferbinte să binevoiescă a-i da ajutorul prețios, pentru-ca să pótă realiza o idee, care cinste și folose mare este chieamată a aduce nemului nostru românesc, și sperăm, că apelul acesta va afla răsunset, în toate părțile locuite de Români. Ar fi de dorit, ca cei ce pot, să dăruiescă Reuniunii câte un obiect cât de mic, dér original, țesut séu cusut. Póte fi obiectul: față de perină, covor, măsurită, cătrintă, desagi, ștergar etc., cu un cuvânt ori-ce lucrare, aparținând industriei de casă țărănească.

Obiectele acestea dăruite „Reuniunii fem. rom. din comitatul Hunedórei“ vor forma proprietatea ei, ér numele generoșelor donatóre vor fi induse în registrele Reuniunii drept perpetua recunoștiță. Donațiunile maritimóse sunt a se trimite la adresa dómnei presidente: *Elena Pop Hossu-Longin* în Deva.

Reprezentăție teatrală în Dérgea

— Martie 1903.

On. Redacțiune!

În frunțașă comună Dérgea, sub conducerea harnicului învățator d-l Nicolau Sandru, s'au ținut două producțiuni declamatorice teatrale. Resultatul acestor două producțiuni e îmbucurător. Venitul curat e de 100 coróne, basa unui fond, ce pótă numele „fondul teatraliștilor“, cu menirea ca din interesele lui cu timpul să se plătescă léfa învățatorului.

Făcând puțină socotéla, ne convingem, că în fie-care an venitul la 4 producțiuni teatrale fac 200 coróne, deci în 10 ani capitalul ar atinge suma de 2000 coróne, la cari adaugându-se interesele capitalizate din fie-care an, după 10 ani putem avé un capital de 2500 coróne. Interesele acestui capital cu 10% fac 250 coróne. Frumoși bani aceștia, câștigați cu puțină sudóre. Ce câștig însemnat și pentru popor care așa de cu greu plătesce pe învățator, și și pentru învățătorii, cari din cauza salariului de atâtea ori ajung în neplăceri cu poporul.

Drept acea nu pot îndestul lauda zelul d-lui Nicolau Sandru, care a avut o idee atât de fericită și s'a pus în fruntea tineretului din Dérgea, ca pe această cale să ușureze sarcinile poporului, ér pe séma învățatorului să asigure incassarea salariului. Atât conducătorul, cât și tineretul din Dérgea servesc de exemplu și altora.

Pună-se pe lucru d-nii învățatori — cu ajutorul preoților — ca pe calea această să-și ajute lor și poporului, mai vértos, că prin astfel de muncă să ajută mult, ne spus de mult scopul și luminarea poporului, și se câștigă iubirea și dragostea poporului.

Bucuria ce se cetea din față Dérgeanilor când mergeau la teatru, m'a frapat, dér mai ales în decursul producțiunei atâtea îndestulare, atâtea bucurie și atâtea mângăere se reogînda în față tuturor, când vedeau, că ce pótă face școla, ce sciu și ce pot copiii lor.

Un participant.

Apel.*)

Este poruncă dumnezeiescă: „Să iubesci pe de-aprópele tóu, ca însuși pe tine“.

În multe chipuri se póte arăta în faptă această iubire față de de-aprópele. A

*) Celelalte prea stimulate Redacțiunii ale ziarelor noastre sunt rugate ou tótă stima, să binevoiescă a reproduce acest apel.

întinde nutremént trupesc celui flămând, este espresiunea acestei iubiri. Dér și a întinde nutremént spirital celui lipsit de acest nutremént, este espresiunea acestei iubiri, și este o faptă cu atât mai bună, cu cât sufletul este mai pre sus de cât trupul.

Și cine este deaprópele nostru, decă nu cel lipsit? Și decă cel lipsit este chiar fratele nostru, au nu avem datorință cu atât mai sfântă, a ne arăta în faptă iubirea față de el?

Subscrisul strămutându-mé de curénd în parochia Reteag, un frumos centru, în care Români, toți gr. catolici, sunt în număr de 1071 suflete, séu 50.50% față cu 6.90% catolici de ritul latin, 22.40% de religiunea helvetică și augustană (Unguri și Tăuți) și 20.10% israeliți, dér' din vitregitatea împrejurărilor până aci puțin organizați, — imi țin de una din primele datorințe, să înființez o bibliotecă parochială pentru popor, spre a-i mijloci nutremént spirital și prin această să întind un mijloc de cultivare din cele mai eficace.

Rog inimile generóse, să binevoiescă a mă sprijini în această întreprindere. Eventualele daruri le voi primi cu mulțămită și le voi publica.

Cu această ocașiune esprim mulțămită adénc simțită prea stimatului și binecunoscutului nostru folklorist, d-lui Ioan Pop Reteganul, învățator pensionat în loc, care a donat pe séma înființădei noastre bibliotecii 5 volumuri din scrierea sa: „Novele și Schițe“, broșura I și a II-a, și 2 volumuri din „Dr. Victor Onișor: Legiuirea țerei noastre“.

Vivant sequentes!

Reteag, în Martie 1903.

Cu tótă stima:

Ioan Sonea

preot gr. cat. al Reteagului și filiei Bația.

Posta: *Retteg.*

Cât mâncăm?*)

Doctorii ne învață, că trei lucruri ne păstrează sănătatea: hrana, munca și aerul curat. De muncit, săténul muncesco din greu, mai ales vara; de aer curat se bucură la câmp; numai mâncarea la el este fudulie. Săteanul nu scie cât preț trebuie să pună pe hrană; se mulțumesc să bage în coș: o cépă, un ardei, un castravete, ca să-i facă stomacului de lucru; dér nu-și dá cu socotéla, decă această mâncare îi îndestulează trebuințele trupului, decă îi póte ținé țilele, ori îi dá putere destulă la muncă.

Hrana ne crește și ne ține cu viață; ne dá puterea de a munci și de a înfrîna bólele, cari în tot minutul încercă să ne năpădescă trupul și să ne dobóre. O mâncare potrivită, la unele bóle, prețuesce mai mult de cât toate doctoriile; ér alte bóle se vindecă numai cu mâncarea singură.

Învățații aseménuă trupul nostru cu o mașină, căreia îi trebuie apă și ceva, care să ardă, cum sunt cărbunii ori lemnele, spre a se puté pune în mișcare. O mașină nu umblă fără foc și fără apă. Acestea îi dau puterea de a se urni din loc și de a puté trage după ea șirul cel lung de vagoné încărcate. Pentru trupul nostru, hrana e tocmăi aceea ce sunt cărbunii și apa pentru o mașină. Din hrană ese căldura ce o simțim noi. O parte din hrană arde în noi, cum ard cărbunii în cuptorul mașinii. Trupul nostru întreg, e un cuptor, care nu se răcesce de cât odată cu sfirșitul vieții. Decă n'am avé în noi acest isvor nesecat de căldură, am păți érna ca muscele, ca bróscotele, ca șerpții și atâtea alte vietăți, cari cad în amorțéla și nu se mișcă, nu se hrănesc, nu simt de cât atunci când le încălđesce dogoréla sórelui de vară. Hrana arde în noi fără pară, înăbușit, cam în felul cum arde grămada de gunoi de la vite.

*) Conferință însoțită de proiecțiuni luminoșe, ținută la cercurile culturale din comuna Frumușița și Oancea la 29 Decembrie 1902 și 12 Ianuarie 1903.

De la o vreme începe să se ivéscă stricăciuni la o mașină: ađi i-se róde un șurub, máne îi plesnesc o țevă, altă-dată se slăbesc în incheieturi și mașina trebuie reparată. Părțile stricate trebuesc scóse și în locul lor se pun altele bune. Același lucru se petrece și cu noi. Trupul nostru se strică și se preface neîntrerupt, când suntem în viață. Cum se strică țevile, șuruburile mașinei, tot așa se strică în fie-ce minut câte-o părțică din sângele nostru, din carnea noastră, din creierul, din măruntăele și din toate părțile trupului. Părțilele stricate sunt scóse afară din trup cu udul, cu sudórea și cu răsufierea. Stricăciunile se dreg cum se ivesc. În locul lor se pun alte părțilele de sânge, de creier, de carne, pe cari le alege trupul din mâncarea cea de toate țilele. Cu hrana băgam în trupul nostru material nou și prospét care are sarcina de a dreg neîntrerupt stricăciunile din el. Hrana ne preface, ne primenesce trupul fără încetare. Ea are dér două slujbe de împlinit: să ardă și să producă în trup căldură, fără de care nu e viață, și să-l primenescă, punénd material nou, în locul celui stricat. Lucrurile cu care ne hrănim trebuie mai întâi să le pregătim, ca să le facem bune pentru trup.

Cele mai multe din lucrurile pe cari le mâncăm, noi le gătim, le mestecăm și le muiam în gura și le inghițim. În stomac și în mațe, mâncările se mistue, adecă se tolesc și apoi partea cea bună de hrană e suptă de păreții mațelor și împrăsciată în toate părțile trupului, pentru-ca să ardă și să dréga stricăciunile ivite; ér partea ne-trăbitóre e aruncată afară. Gătitul mâncării, mestecatul și mistuitul sunt dér lucrări, cari numai ajută trupul să aléga partea ce-i trebuie la hrană.

Învățații împart toate lucrurile cu cari ne hrănim în trei: de-o parte pun pânea cu legumele, verdețurile și pómeele; de altă parte e carnea cu lăpturile și oușele și de alta e sarea și alte câte-va, pe cari ei le numesc minerale.

Decă socotim o viață de om la 60 de ani; atunci în acest timp noi mâncăm mult din fie-care fel din lucrurile cu cari ne hrănim. Decă am pune la un loc tot ce mâncă omul cât trăescce, am face o grămadă de 10 ori mai înaltă de cât el și din acea grămadă am puté face 1.280 chipuri cât omul de marí. Ca să înțelegeți mai bine, priviți pe părete acel chip de uriaș, lângă care stă un om, ca să puteți mai lesne face o aseménare între un om și între ceea ce mâncă el, cât trăescce. Un alt chip ne arată o pâne cât un munte și un om alături, ca să facem aseménare între pânea care o mâncăm și între om. S'a socotit că în 60 de ani noi mâncăm 25.500 kg. de pâne. Decă am face din tótă o singură grămadă, această ar avé 400 metri cubi. Un alt chip ne arată un cartof mai înalt de cât o casă și alături un om, care se uită uimit la el, fără să-i vină a crede de cele ce vede că mâncă. Dér pe lângă cartofi mai ne hrănim cu fasole, linte, bob, mazere, din care s'ar face póte o grămadă și mai mare.

Un alt tablou ne arată un morcov și lângă el e un măgar. Morcovul e de trei ori mai mare de cât măgarul. Póme mâncăm tot cât și pâne. În alt tablou se vede un om cum se odihnesc lângă un măr. Din el a tăiat o felie, pe care o ține în mână și se uită la ea. Felia e de câteva palme și abia se cunoșce locul de unde e tăiată.

Cărnurile întrec și pânea și toate legumele care s'au arătat. Din tótă carnea pe care o mâncăm, s'ar puté face un bou, cum arată acest tablou, înalt de 5 metri, în greutate de 18.000 kgr., adică la 45—50 boi. Față de el, un om ar fi tocmăi ca acel copil, care abia se zăresce sus, călare pe el.

Sarea, care o punem în bucate ajunge la 1700 kg., Din ea s'ar puté face dece chipuri tocmăi cât omul de marí, după cum se vede în acest tablou.

La beutură nu se potrivesc toți ómenii. Socotéla e mai greu de făcut; dér decă punem câte 2 litri de beutură, cum e apa, vinul, rachiul, berea, pe ți, atunci

în viața noastră am bea la 5000 vedre, care ar încăpea într'o căldare, așa de mare cum arată acest tablou, față de om. Omul s'a suit pe o scară înaltă la gura ei ținénd un pahar în mână.

Patima fumatului îl silescce pe om să ardă atâtea tutun, cât ar face din el o țigară de 5 metri de lungă și de 1.30—1.40 metri de gróasă. Chipul acesta arată un om, care se trudesce să ia în spinare o asemenea țigare. Truda îi e zadarnică, pentru-că țigara n'are o greutate mai mică de 1000 kgr., decă am socoti că fumăză numai câte 6 țigări pe ți.

Cum vedeți, lucrurile cu cari ne putem hrăni, sunt mai multe și mai deosebite, de cât acelea pe cari le arde o mașină. Nu din tot ce mâncăm însă, tragem același folos; în tocmăi cum și la o mașină nu tot ce punem în ea să ardă, îi dá aceeași căldură. Se scie că unele mori și mașini de treerat se încălđesc cu pae.

Acestea ard cu pară mare, se trec repede, dér căldura, ce o dau e prea slabă. Cuptorul petrece multe pae până să se infierbintă apa ca să învêtescă róta. Paele dau căldură mică, lasă cenușe multă și trebuie să ardă multe, ca să misce mașina. Lemnele dau căldură mult mai mare de cât paele și cenușe mai puțină. De la cărbuni însă, căldura e mult mai mare și de cât de la lemne. O mână de cărbuni dau tot atâtea căldură cât dau câteva sute de kgr. de lemne și cât un car de pae. Tocmăi așa se întâmplă și cu mâncarea noastră. Doctorii ne dovedesc că, verdețurile: cépa, usturoiul, varđa, ardeiul, castraveții, ca hrană pentru om sunt mai rele de cât paele pentru mașină. În ele nu se găsecce materii cari să hrănescă trupul, să-i dea căldură și să-l primenescă, drégénd stricăciunile, ce se fac în el. Și săténul se hrănescce mult cu asemenea lucruri, mai ales în post. Asemenea hrană nu e îndestulătóre. Ea se mistue greu, și nu în întregime: rămân tot-déuna părți netopite. Ca să ne dea destulă putere trebuie să mâncăm mult, să ne îndopăm; stomacul și mațele se lărgesc și se moleșesc; sângele se imputinează și se face apos; rumenéla feții se pierde și omul se buhăescce, e lipsit de putere, simte slăbiciune în trup; n'are spor la muncă; greutatea trupului îi scade; carnea pe el se tolescce, pielea se sbírcesce; rămân numai óșele îmbrăcate în piele. Omul e mai friguros și mai lesne isbit de bóle, care-l omórá. Viața se scurtează. Decă mai are nenorocirea să mănânce și porumb stricat, se dá singur pradă morții.

Legumele, cum e fasolea, lintea, mazerea și bobul, pânea și mămăliga au mai multă putere hrănitóre de cât verdețurile; însă nu ne putem ținé țilele numai cu ele. Și din legume trebuie să mâncăm mult ca să ne îndestulim trebuințele trupului. Cărnurile, lăpturile, oușele sunt cele mai hrănitóre. Ele se aseménuă cu cărbunii la o mașină. Ele hrănesc mai repede și mai îndestulător, se mistue mai lesne și mai bine. Pe slabănoși și pe cei zăcuți de bóla îi întrăméază; celui sănétos îi dau putere la muncă, înmulțesc sângele, care curge în vine cu putere, ține căldură în trup. Popórele cari se hrănesc cu cărnuri sunt puternice și deștepte la minte; pe când cele hrănite cu legume și verdețuri rămân neputincioșe și ajung să fie stăpánite și robite de altele.

(„Alb.“)

N. Nicolaescu,
Revisor-școlar.

ECONOMIA

Nimicirea vespilor.

Stațiunea entomologică (pentru studiarea insectelor) din Pesta, printr'un apel se adreséză la toți proprietarii de pomi și de vii, rugându-i să nimicéscă deja de cu primăvară vespilii, cari mai târziu devin atât de primejeioși pentru recolta pómelor și a strugurilor.

Modul de nimicire e cât se póte de ușor și constă în aplicarea de „sticle pentru prinderea de vespilii“.

Anume: luăm sticle de 1—2 litri cu gura largă,*) le înfășurăm potrivit și le atârnăm de crengile pomilor. În sticlele turnăm mai întâi apă, până la 1/3 parte a înălțimii, punem pe apă o scândurică de 4 cm. lungă și tot atât de lată, ungând-o pe d'asupra cu ceva dulcătă, miere sau cu liotar subțiat. Pe urmă, înfășurăm gura sticlei cu hârtie împăturată în 3 sau în 4, lăsând la mijloc o mică crepătură.

Cursele astfel ticluite le atârnăm de crengile pomilor, sau le așezăm la vițele de vii. De fie-care pom câte una, sau două pomul e crenguros, câte două-trei. Cu cât mai multe, cu atât mai bine. Roiurile de vespă numai de cât miroasă unde este dulceta amăgitoare, și e mai mare plăcerea de a vedea cât de cu zor năvălesc în sticle. De intrat întră ei cu ușurință, der când e rëndul să iasă — îi ia Han-Tătarul! Că ori se isbesc de hârtia de de-asupra, ori se isbesc de păreții sticlei și urmarea ne apărută a isbiturilor este, că se rostogolesc în apă și se înecă. Vorba Românului: Cu o lingură de miere mai multe musce prinși, de cât cu un butoi de oțet!

Prinderea nu-ți dă multă bătae de cap, nici mult de lucru.

Vespii adunați e bine să se ardă.

Când doi sau mai mulți proprietari sunt vecini cu grădinile, e de dorit, firesce, ca cu toții să stirpescă vespii, căci numai în acest caz ne putem aștepta la isbândă mai de dai-dómne.

Vespii sunt mai de multe feluri, a căror numiri științifice sunt: *Vespa vulgaris*, *Vespa germanica*, *Vespa crabro* și *Polistes gibbicus*. Pentru a constata, că în diferitele părți ale țării ce fel de vespi fac striațiuni, d-l Iosif Jablonowski, directorul stațiunii entomologice din Pesta, rogea pe proprietarii care se interesează de cauză, ca să-i trimită densusului (pe adresa: M. kir. áll. *Rovartari Allomás*, Budapest, II. Oszlop utza 26.) câte o cutie de vespi prinși proșteți. Să se pacheteze cu giluituri fine de lemn, sau în călți și să se pună în cutie tare de lemn, pentru a nu se strivi în decursul expediției postale.

Spesele de pachetare și de francatură le restituie stațiunea.

POVEȚE.

Intărirea ugerului. — Pentru bivolița, care i-s'a întărit ugerul și nu-i mai pornește laptele, puneți imediat să-i spele ugerul cu leșie călduță și săpun. Apoi ungeți-l cu un amestec făcut din albușuri de ouă și praf de scrobělă albă. Acest amestec pus pe uger în strat subțire se usucă și lucrăză ca cea mai bună doctorie, căci apasă pe umfătura strângându-se, și în același timp, ia din durere. Puneți să mulgă de 5—6 ori pe zi câte puțin țita întărită. Mulsul să se facă cu degetele foarte curate și înmuete în unt sau în unt-de-lemn. După 48 de ore să se spele cu apă călduță binișor stratul de albuș cu scrobělă și să se pună altul, care să se schimbe őr la 48 ore. Credem că după 6 zile să-i trecă. Nu uitați să se mulgă de 5—6 ori pe zi regulat și câte puțin sfîrcurile întărite.

POSTA REDACȚIUNEI.

În n-rul 43 al fôiei noastre sub titlul „Ce este ofița?” d-l Dr. Macri recomandă pentru combaterea ei „ceia de rădăcină de őrba de mare”. Un abonat ne intrăbă unde se găsește această rădăcină și eventual sub ce nume ar trebui cerut la farmacie. Aceia dintre cetitori, cari cunosc această rădăcină sună rugați a ne comunica, pentru a o pute comunica întrebătorului.

P. Todescu-Filipesci. Adresați-vă d-lui V. Tordășianu, Sibiu.

*) Mai potrivite sunt sticlele provădute cu brazdă în jurul gurei, cam în felul celor întrebătoare pentru dulcetură.

Lucrul cel dintăi, pe care să-l cerem de anul nou de la bunul Dumnezeu este păstrarea sănătății, și acesta o putem câștiga numai prin întrebunțarea nesmintită a crucei dupe electromagnetice R. B. nr. 86967. Sute și mii de ómeni și-au câștigat cu ea deplina însănătoșare. Descoperitorul ei e d-l Albert Müller în Budapesta V. Vadász utca 42/A.E. și dilnică primesce scrisori de recunoștință și mulțămită, dintre cari dăm loc aici uneia din cuvânt în cuvânt:

Stimate d-le Müller!

Nu în zadar am cetit prin foi scrisori de recunoștință despre crucea d-tale electromagnetice R. B. nr. 86967, căci e curat adevăr. Crucea îți ajută mult. Eu o port abia de vre-o 8 săptămâni și mă simt deplin sănătos. Am suferit de sgărui de stomac, de inimă, lipsă de poftă de mâncare, der cu deosebire de reumatism. Nu puteam lucra cu o mână de fel, aveam junghieri într'un picior: acum însă mulțămesc lui Dumnezeu și d-tale, că prin crucea aflată de d-ta m'am însănătoșat cu totul. Recomand aparatul acesta tuturor. Dumnezeu să-ți ajute. Cu stimă: Muranyi Emil Krompach.

Calendarul săptămănei. MARTIE. (1903) are 31 zile. GERMENAR.

Table with 3 columns: Zilele, Călend. lul v., Călend. Greg. Rows include Dum., Lun., Marți, Merc., Joi, Viner, Săm. with corresponding dates and names like Lăter. Octav., Victorin, Arch. Gavril, Bnavestire, Emanuil, Hubert, Malchus.

Bursa de mărfuri din Budapesta. din 27 Martie 1903

Table with 4 columns: S em i n țe, Quali-tatea per Hect., Prețul per 100 chilogramme, and sub-columns dela and până la. Rows include Grâu Bănățenesc, Grâu dela Tisa, Grâu de Pesta, Grâu de Alba regală, Grâu de Bácska, Grâu unguresc de nord, Grâu românesc.

Table with 4 columns: Seminte vechi ori nouă, Soiul, Quali-tatea per Hect., Prețul per 100 chilogramme, and sub-columns dela and până la. Rows include Săcara, Orz, Orz, Ovăs, Cucuruz, Cucuruz, Cucuruz, Hirșcă.

Cursul la bursa din Viena. Din 20 Martie n. 1903

Table with 2 columns: Item and Price. Rows include Renta ung. de aur 4%, Renta de coróna ung. 4%, Impr. căil. fer. ung. în aur 3 1/2%, etc.

Tergul de rimători din Steinbrach.

Starea rimătorilor a fost la 17 Martie n. de 26,563 capete, la 18 Martie au intrat 1592 capete și au eșit 452 capete, rămânând la 19 Martie n. un număr de 27,703 capete.

Se notéză marfa unгурescă: veche grea dela 128—130 fil. tinăra grea dela 137—138 fil., de mijloc dela 136—137 fil. Sărbescă: grea 134—136 fil., de mijloc 132—134 fil., ușoră 130—132 fil. kilogramul

Cursul losurilor private din 16 Martie 1903.

Table with 3 columns: Item, onup., and 2nd column. Rows include Basilioa, Credit, Clary 40 ft. m., Navig. pe Dunăre, Innsbruck, Krakau, Laibach, Buda, Pa'fy, Crucea roșie austriacă, Rudolf, Salm, Salzburg, St. Genois, Stanislaw, Trientine, Waldstein, Banca h. ung.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Nr. 2542—1903.

PUBLICAȚIUNE

privitoare la înaintarea anunțurilor din partea persoanelor, care-s obligați a plăti taxa pentru eliberarea de la miliție.

Anunțurile au să se facă la subsemnatul oficiu de dare până la sfârșitul lui Martie 1903 de cătră toți acei indiviți, cari,

- 1) pentru tot-deuna s'au aflat de neapți pentru serviciul militar și ca atari s'au șters din lista de sorți;
2) cari cu ocaziunea ultimei asențări s'au aflat de neapți pentru serviciul militar;
3) cari, înainte de trecerea timpului lor de serviciu militar s'au dimis din cauza vre-unei atari vătămări corporale, care pe respectivul nu-l face neap de lucru și a cărui vătămăre corporală n'a obvenit în urma îndeplinirii serviciului său la miliție;
4) cari, în sensul art. de lege XL ex 1868, ca susținător de familie au fost eliberați de la serviciul de arme și după art. de lege intrat în viață VI ex 1889 din ori-ce motiv au fost eliberați de la serviciul de arme;
5) toți cei îndatorați la serviciul de arme, cari înainte de expirarea timpului legal au emigrat din monarchia Austro-Ungară.
Toți aceștia sunt obligați a anunța la subsemnatul oficiu de dare orășenesc, pe celele de anunțare designate spre acest scop,
a) starea și caracterul,
b) locuința,
c) cercul de asentare, respective comuna în carea s'au dispensat de obligămăntul serviciului militar,
d) anul, de la carele va avé a-se socoti eliberarea de la obligăntul serviciului militar și
e) să acete darea directă, perceptată în anul trecut după obligăntul la taxă militară respective după capul de familie al acestuia, în comuna careia aparține său în vre o altă comună.
În fine acei obligați la taxă de miliție, pentru cari taxa de miliție sunt dator i a-o plăti în sensul §-lui 11 al art. de lege XXVII ex 1880 aceia, cari le dau muncă, au a anunța numele și locuința oferenților lor de mncă.

Cei-ce negligéză așternerea anunțării descrise mai sus, se vor pedepsi în sensul §-lui 20 al art. de lege XXVII 1880 cu o amendă de trei sau șese ori mai mare, de cât taxa militară prescristă pentru ei.

Dacă de la terminul anunțării până la expirarea liberării de taxa militară, adecă până la 1 Octomvrie a. c. se face vre o schimbare în relațiile față de acela care dă muncă celui obligat de a plăti taxă militară, în atare cas acest din urmă — în sens art. de lege IX ex 1883 §. 4 p. 3 e dator a face cunoscută această schimbare, la aceeași autoritate la carea s'a făcut prima anunțare.

Acei deobligați la taxă militară, cari afară de locul cărui aparțin într-alt loc nu mai sunt obligați la dare, își pot face anunțurile la subsemnatul oficiu de dare și verbal, cine însă negligéză și această dispozițiune a legii amintite, se va pedepsi aspru.

Brassó, 15 Martie 1903. 887,2—2. Oficiul de dare orășenesc.

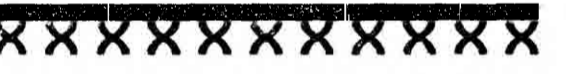
Nr. 2671—1903.

Publicațiune referitoare la conscripțiunea cânilor supuși la dare pe anul 1903.

Se aduce la cunoscință publică, că s'a pregătit consemnarea-conscripțională despre câni însinuați pe anul 1903, că s'a stabilit darea pentru aceia și că consemnarea să pôte lua în vedere de ori-cine la acest oficiu de dare dela 24—26 Martie 1903.

Eventualele excepțiuni contra datelor din consemnarea amintită, sunt ase face în scris — netimbrate — în decursul celor 3 zile mai sus menționate.

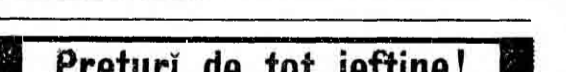
Brassó, 20 Martie 1903. Oficiul de dare orășenesc.

AVIS!

D-nii acționari ai „Cassel de imprumut și păstrare, societate pe acțiuni „ECONOMIA“ în Cohalm, sunt pentru a doua-óră rugați, ca până la 1 Aprilie st. n. a c. să-și plătescă a II, III și IV-a rată restantă pentru acțiunile subscrise.

1—1.(889). Direcțiunea.

Prețuri de tot ieftine!

Salonul de resturi Strada negră nr. 55 au sosit un transport de mărfuri nouă și anume: Stofe de lână pentru Dame, Flanele, Luster, Batist, Zephyre, Cretone, Mătăsării negre pentru rochi, Bluse de mătase, în colorii pentru bluse; Confoctiune de rochii, rochii de doliu și tot ce trebuie la confecționarea de rochi. Mai recomandăm un asortiment bogat de stofe de lână curată pentru bărbați, cu prețuri foarte ieftine. De o vizitare numărósă rugăndune, suntem Cu totă stima RESCHNER & SCHWARZ. Prețuri de tot ieftine.

Nr. 413—1903.

PUBLICAȚIUNE

referitoare la măsurarea și statorirea taxelor de apă și a minimului taxelor de apă pe anul 1903.

Se aduce la cunoștința publică, că s'a pregătit consemnarea despre măsurarea taxelor de apă pentru anul 1903 și se poate lua în vedere la oficiul de dare orășenesc pe timpul de la 20 Martie până inclusive la 8 Aprilie 1903, de la 8—12 ore înainte de amăzi.

Reclamațiunile contra măsurării taxelor de apă seu a minimului taxelor de apă, au a se așterne verbal seu în scris la magistratul orășenesc în cele 8 zile următoare adevă până la 16 Aprilie 1903. căci reclamațiunile făcute mai târziu nu se vor lua în considerare.

Brassó, în 14 Martie, 1903.

2—2 (885)

Magistratul orășenesc.

Casă de vânzare.

In comuna **Vad** (comitatul Făgăraș) este de vânzare

o casă în ulița mare în colț

la poziție bună, constatătoare din 5 odăi, 2 bucătării, pivniță boltită, cuptor de pâne, 2 grădini și alte încăperi necesare la economie, fântână în curte închisă cu zid. Asemenea 2 părți de mără, o grădină de legume vis-à-vis de casa nr. 47 și o altă grădină la capul satului spre Șercaia, la dreapta.

Amatori să se adresa la d-nul proprietar **Ioan A. Cosgăria** în Craiova, Strada Bucureștilor Nr. 3 (România.) (873,3—5.)

Mare deposit de Pânzărie a lui Benedict Schroll.
Se vinde cu bucată, cu prețul de fabrică, per cassa se dă sconto de 8%.

FRĂȚII ȘIMAY

Brașov, Târgul grăului nr. 3.

Trusouri complete pentru mirese; deposit de **ALBITURI** și **PANZERII** de masă; asortiment bogat de Confecțiuni pentru dame, articole de modă, indigene și străine.

Se primesc comande pentru vestminte de dame și bărbați, care se vor executa cât se poate cu gust, solid și punctual, cu prețuri moderate.

Deposit mare de Pânză de Olanda și Pânzături calitatea cea mai bună.

Croitorie bărbătească modernă.

Am onórea a aduce la cunoștința On. public, că atelierul meu de croitorie bărbătească execută

tot-felul de haine bărbătești

după cerințele On. public și după ultimele mode.

Tot-odată aduc la cunoștință, că **mi-a sosit un transport mare de stoffe englezesci moderne**, așa că se poate executa ori și ce fel de costume fine, pe lângă prețurile cele mai convenabile.

Rog pe On. public a mă onora și în viitor cu comanda asigurându-l de executare solidă și serviciu prompt.

Cu totă stima

George Bucă
croitor,

Strada Orfanilor nr. 7.

(869,6—6)

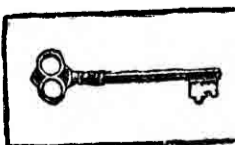
Săpun SCHICHT.

MARCA:

Cerbu seu Cheia

Săpunul cel mai bun și cu spor

și prin urmare și cel mai ieftin.

Nu conține ingrediente străine vătătoare.

Se capătă pretutindenă

La cumpărare să se observe, ca pe fie care bucată de săpun să fie numele „Schicht“ și una din mărcile sus indicate.

45—00.(726)

Avem onórea a recomanda pentru **sesonul de primăvară**

DEPOSITUL NOSTRU
bogat asortat cu postavuri și haine gata, ca fabricate din țără și streinătate:

Cele mai moderne ștofe de costumuri dela fl.	2.—	metru în sus.
" " " " " pardisiuri	" " 3—	" " "
" " " " " Doublstofe	" " 3.—	" " "
" " " " " Strichgarne negre	3.50	" " "
Un costum bărbătesc lucrat după măsură dela	15 fl	în sus.
" pardisiu	16	" " "
Costume gata bărbătesci	10	" " "
Pardisiuri	11	" " "
Doublulster	12	" " "

Haine gata pentru băeți și copii foarte ieftine.

Comande din provincie se efectuează grabnic și ieftin.
Invitând On public a ne visita în număr cât mai mare semnăm

Cu totă stima:

Depner, Roth & Westemean,
Strada Vămii Nr. 3. (Edificiul „Sparkassa“).

1—6.(887).

Fondată 1823.

Apropiindu-se
Sesonul de primăvară

recomandăm On. p. t. public **fabricatele noastre** recunoscute ca **forte bune** și renumite în

Stoffe moderne pentru bărbați,
asortiment mare și desenurile cele mai moderne.

LODEN transilvănean în diferite culori pentru bărbați și dame, îmbrăcăminte foarte durabilă.

Stoffe de uniforme pentru ofițeri și angajați după regulament. **Covóre, Cuverturi** de pat, cai etc.

Fabricatele noastre se bucură nu numai în patrie, ci și în streinătate de cel mai mare renume.

Invitând On. public a ne visita în număr cât mai mare, semnăm

Cu totă stima

Wilhelm Scherg & Comp.
fabrica de postavuri.

(6—6)

Medalia d'aur Paris 1900.

Medalia d'aur Budapesta 1896. Cinci-biserică (Pécs) 1888. Medalia d'argint Viena 1890.

Membreu în Juriul Budapesta 1885 și 1896.

In atențiunea Onor. Dame!!!

După ce mi-am mutat Magazinul meu de Confecțiuni de Dame din Strada Vămii în Magazinul meu de haine pentru bărbați din piața Șirul inului 28, tot acolo am aranjat un **SALON** separat pentru **CONFECȚIUNI DE DAME.**

Am onórea a aduce la cunoștința Onor. Dame, că sunt în poziție a corespunde cerințelor celor mai pretentioase în această branșă.

De ore-ce pentru acest articol **nu am absolut spese**, nimeni nu poate concura cu mine, ce privește ieftinătatea. — Revine la o singură încercare, pentru a se convinge de cele mai de sus.

Tot-deauna asortiment mare și cel mai nou!

Tot-odată imi ieau voie a recomanda și **bogatul meu**

DEPOSIT DE HAINE,
pentru bărbați, băeți și copii,
după cea mai noă modă, cu prețuri foarte ieftine.

Apelând la sprijinul Onor. public, sunt

cu totă stima

5—50.(877).

Rog a fi cu atenție la firma!! **HEINRICH SCHUL.**